Tidskrift för
SCHACK 7

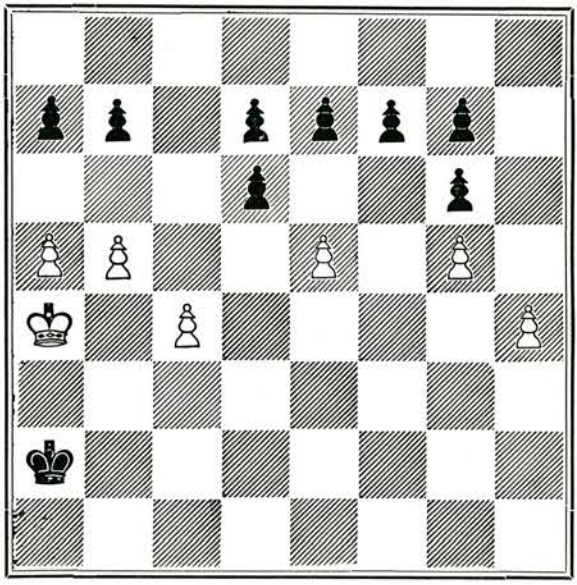
Årgång 71 • September • 1965

Fem partier
från matchen
Tal—Larsen

• • • • • •

Ståhlberg
berättar om
Nottingham 1936

Omslagsstudien

Vit drar och gör remi

I Sverige
2:25
inkl. oms

I detta nummer:

Intressant artikel om stormästaren Rossolimo

Tidskrift för SCHACK

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund
Box 7123, Göteborg 7. Postgiro 60 46 34

Tidskriftskommitté:
Ansvarig utgivare Fil. dr Eric Uhlin, tel. 0303/102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031/14 64 54
Redaktion Bertil Gedda, tel. 031/53 81 04
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa Kr. 19:—, utom Europa $ 4:50
Lösnummerpris i Sverige Kr. 2:25

INNEHÅLL

	sid.		sid.
Inbjudningar m. m.	193	Ungdomsschack	204
Schackspelandets sociala funktion	194	Korr-schack	206
Till Sverigemästargruppen 1966	195	Nordiskt nytt	206
Schack i skolan	196	Partier	207
Utlandet	197	Studier	216
Berömda turneringar: Nottingham 1936	198	Omslagsstudien	219
Distriktsnytt	199	Problem	220
Stormästare i USA	200	Boknytt	223
När kvaliteten vinner!	202		

TIDSKRIFT FÖR SCHACK erbjuder

äldre årgångar av Tidskrift för Schack

Vid beställning för minst 10 kronor är leveransen portofri.
Vid beställning av minst 10 årgångar lämnas 15 % rabatt på nedanstående priser.

Årgång	Pris	Årgång	Pris	Årgång	Pris
1910	8 „	1923	8 „	1956	10 „
1911	8 „	1924	6 „	1957	10 „
1912	8 „	1925	6 „	1958	10 „
1913	8 „	1926	6 „	1959	10 „
1914	8 „	1927	3 „	1960	12 „
1915	8 „	1929	6 „	1962	12 „
1916	10 „	1931	6 „	1963	12 „
1919	8 „	1932	6 „	1964	12 „
1920	5 „	1954	10 kr		
1921	6 kr	1955	10 „		

Beställning kan göras hos Tidskrift för Schack, Box 7123, Göteborg 7, eller genom insättning på postgiro nr 60 46 34.
Komplettering av ofullständiga årgångar sker i görligaste mån till humana priser mot insändande av lista över saknade nummer. På begäran söker TfS även anskaffa andra årgångar än de ovannämnda.

Bland pärlorna: 1912 och 1916 med Nordiska kongressböcker. Berika Ditt schackbibliotek med en serie årgångar av TfS — en fascinerande kavalkad i ord och bild av 1900-talets svenska och internationella schackliv!

TIDSKRIFT för SCHACK

Särspelet om SM

De fyra första särspelspartierna om sverigemästartiteln gav det jämna resultatet 2—2. Partierna, som spelades i Falköping under veckohelgerna 14—15 och 21—22 augusti, bjöd på mycket hård kamp men vinstförsöken strandade varje gång och slutresultatet blev fyra remier.

Först i det femte partiet kom ett avgörande till stånd. Zandor Nilsson vann, sedan Martin Johansson gjort ett svårt fel efter avbrottet. Nilsson erövrade därmed titeln.

Allsvenska serien

Anmälan om deltagande tillställes överledaren J. E. Ekelund, Nygatan 66, Örebro (tel. 019/11 59 27) senast den 30 september 1965. Startavgiften 350 kr, insättes **samtidigt** på Sveriges Schackförbunds postgiro 21 22, Södertälje, märkt "Allsvenskan". Skriftlig inbjudan översändes till samtliga distriktsförbunds ordförande och sekreterare. Serien spelas under Allhelgonahelgen den 6—7 november 1965.

Vykort från Sinaia (studentolympiaden)

Hej!

Vi ledde B-gruppen efter fyra omgångar men åkte på två blåsningar: Bulgarien ½—3½ och Finland 0—4!! Jag, Bosse E. och K.G. förlorade alla partier i dessa matcher efter *uselt* spel (speltrötta, tror jag).

Resultat: A-finalen: Sovjet 21, Israel 20, Danmark 18, Rumänien 17½, Tjeckoslovakien 17½, England 14½, Östtyskland 14, Ungern 12, Holland 9½.

B-finalen: Bulgarien 22½, Österrike 19½, Finland 19, Sverige 16, Tunisien 12, Skottland 10, Kuba 7, Belgien 6.

Individuella resultat: J. E. Westman 3 (8), Bo Eriksson 4½ (9), K. G. Dahl 5 (9), Felix Nordström 4½ (8), Magnus Wahlbom 2½ (5), Sten Säfholm 2 (5).

Tråkigt att vi inte vann! (Men i fjol blev vi femma.) Nu åker jag skyndsamt till Svarta havet och tittar på kurvor i stället för autor!

J. E. W.

Dansk klubb jubilerar med stormästarturnering

Som vi tidigare aviserat (se Eigil Pedersens danmarksbrev i marsnumret) firar Københavns Skakforening i höst sitt 100-årsjubileum. Som ett verkligt förnämligt inslag i festligheterna anordnar klubben en stormästarturnering, som äger rum i Odd Fellow Palaet i Köpenhamn under tiden 3—24 oktober. Till denna tävling har inbjudits sju stormästare samt en rad internationella mästare.

Fyra stormästare är redan klara för tävlingen, nämligen Gligoric, Barcza, Ståhlberg och Bent Larsen. Vidare kommer två ryska stormästare och en tjeckisk. Listan på de internationella mästarna är ännu inte definitiv, när detta skrives. Förutom Bent Larsen deltager sex danska spelare, av vilka Børge Andersen och Jens Enevoldsen är de mest kända.

Storviks Schackklubb

inbjuder härmed schackspelare från hela landet till deltagande i sin årligen återkommande ½-timmesturnering. Årets tävling är den tolfte i ordningen och spelas söndagen den 24 oktober 1965. Turneringen spelas i grupper om sex man i varje grupp och i klasserna M, I, II och juniorer födda 1947 eller senare. Priser utdelas i varje grupp. Upplysningar om tävlingen lämnas av R. Enerhall, Gruvgatan 7, Storvik, tel. 0290/104 86.

Skolungdomens Riksmästerskap

äger rum i Stockholm (Katarina Ungdomsråds lokal), Björns trädgård, Götgatan) med början den 24 sept. kl. 18 och avslutas den 26 sept. Tävlingen spelas med 8 ronder enligt Monrads system, entimmespartier. Inkvartering och resor ordnas genom deltagarnas egen försorg.

Anmälan med åldersuppgift till Sveriges Schackförbunds ungdomskommitté, Birger Jarlsgatan 18 III, Stockholm Ö. Startavgiften kr 4:— insättes samtidigt på postgiro 57 05 27, Sv. Schackförbunds ungdomskommitté, Södertälje.

Schackspelandets sociala funktion

I anslutning till landsförbundets framställning om anslag för sin verksamhet bilades i skrivelse till ecklesiastikministern följande utlåtande av docenten i rätts- och statsmedicin Erik Karlmark.

På uppdrag av Centralstyrelsen för Sveriges Schackförbund får undertecknad härmed avgiva följande utlåtande rörande en terapi för samhällelig återanknytning av personer, som av olika anledningar kommit att befinna sig vid sidan av ett ordinärt samhälleligt liv under något längre eller kortare skede av sitt liv. Orsaken till att jag kommit detta problem (rehabiliteringsproblemet) så synnerligen nära är mitt mer än 30-åriga arbete som socialt verksam läkare, eller närmare angivet såsom läkare vid vårdhem för kroniskt sjuka, läkare vid nykterhetsnämnden i Stockholm, sinnessjukläkare och fängelseläkare. Jag kom fort till insikt om att absolut e n v a r kan råka in i tillstånd av sådan invalidisering, genom kroppslig eller psykisk sjukdom, ålderdom eller av andra orsaker. För sådana kategorier kan gemensamma särdrag noteras.

Personerna drabbas av:
reduktion av inkomster, initiativrikedom och prestationskraft,
minskning av trygghetsmoment och svårighet att ändra umgänge,
minskning av umgänge med tidigare vänner,
enformighet och schablon, innebärande risk för att få utbyta det egna hemmet mot någon det allmännas inrättning.

En given sak är ju, att det i mycket hög grad fyller ett ändamål om man reducerar så mycket som möjligt av den enformighet och schablon, som ett liv under dylik påfrestning innebär. För de drabbade har i situationer, som jag ovan sökt ge uttryck åt, behovet framstått som alldeles särskilt stort, om de tidigare upplevat riklig omväxling samt pressats in i lägen nära nog motsvarande sinnesstämningsinvaliditet.

Till en början må jag här nämna, att jag, medan jag som gymnasist var knuten till schacklivet i läroverket, hade spelat schack per korrespondens med en av min faders vänner, som legat kroniskt sjuk i sin bostad. Han blev entusiastisk, levde upp, kom in i ett stadium av välbefinnande och fann att, som han uttryckte det, "schackdragen distraherade besvären". Han fann sig knuten till livet på ett annat sätt än tidigare och hade fått något verkligt spännande, som a n d r a med aktivitet framkallade hos honom, att syssla med. Sedan vårt parti tagit slut, förmådde jag en tidigare klubbkamrat till honom att på samma sätt spela med honom. Min far och jag hade tillfredsställelsen att se, hur mycket partierna underlättade tillvaron för den sjuke och giorde andra benägna att stå i kontakt med honom. Naturligtvis förstod jag som gymnasist icke d e n situationens sociala prägel.

På 1920-talet, som amanuens vid Karolinska Institutets fysiologiska institution, sysselsatte jag mig med grunderna till den mänskliga sinnesstämningen och studerade dessa förhållanden bl. a. genom resor till universitet i utlandet. Jag insåg att något medel måste sökas, som kunde medföra intresseväckande, absolut icke vardaglig utan tvärt om verkligt spänningsfylld kontakt, ett medel, som helst borde utövas utan andra kostnader än rent minimala.

Med dessa mina nämnda ungdomsförutsättningar blev jag inriktad på att som socialt arbetande läkare studera alldeles speciellt de orsaker som medföra, att nästan kostnadsfria men höga sinnesstämningar ge sig tillkänna. Jag studerade schackspelet och andra medel, men fann schacket vida överlägset. Under årens lopp har jag därefter som läkare i många hundra fall med kostnader endast härrörande från porton, lyckats hålla personers sinnesstämning vid för dem både behaglig och välbehövlig nivå, anhörigas lägen ha förbättrats genom sjukas känsla av samhällsanknytning, och sysslandet med korrespondensschackpartier har blivit en i hög grad effektiv rehabiliteringsterapi till nästan ingen kostnad alls.

Vad jag i det väsentliga iakttagit, vill jag till slut notera: Hos mina korrespondensmedspelare, som varit drabbade av de dystra livssituationerna har jag iakttagit:

Mindre benägenhet för missnöje och för självbegrundan, mindre känsla av egen begränsning, omsorgsfullare överväganden före handlingars företagande, ökad möjlighet att finna sig till rätta i ensamhet, möjlighet att leva ett rikt liv i kontakt till vänner, vilka vänner lämna — och det är viktigt — även för dem själva intressanta bidrag till att alstra spänning hos de drabbade. Dessa erfara också minskning i sådana åsikter om sig själva att de blivit "odugliga". Känslan av likställighet med medmänniskor har icke obetydligt ökat.

Speciell betydelse har jag tillmätt just det faktum, att personernas tillstånd blivit så mycket bättre att en tydlig ökning i andras benägenhet att kontakta dem ägt rum.

Av ovan redovisade erfarenhet är det min bestämda åsikt, att schack som social terapi, är ett medel som till minimal kostnad är ägnat att ge verkligt påtagliga tillskott i psykisk kraft.

Överst från vänster: B. Söderborg, J.-E. Westman, O. Alfredsson. Underst från vänster: Å. Olsson, A. Burehäll. *Foto: Ponce de Leon.*

TILL SVERIGEMÄSTARGRUPPEN 1966

Berndt Söderborg

är den av årets gruppsegrare i mästarklassen, som har den största internationella erfarenheten. Den nu trettiotreårige sjukhusfysikern har deltagit i sex studentvärldsmästerskap för lag och en schackolympiad, sistnämnda tävling f. ö. utan nederlag (6½ poäng av 11 i Varna). Främsta meriten anser han själv vara en delad andraplacering i Botvinnikturneringen 1962. Prisplaceringar i internationella turneringar i Stockholm och Trondheim. Stockholmsmästare 1959 och 1963, tvåa i samma tävling åren 1960, 1961 och 1964. Fyra kongressturneringar utan nederlag. Anses allmänt vara synnerligen svårslagen men har på senare tid börjat spela aggressivare i mittspelet. Skönhetspris i SM 1962.

Åke Olsson

vann sin grupp med 1½ poängs försprång och visade med eftertryck, att besöket i mästarklassens kvalificeringsavdelning var högst tillfällig. Ur den långa meritförteckningen plockar vi följande. Stockholmsmästare 1962, tvåa i samma tävling 1958 och 1959. Vann mästarklassen i Växjö 1958 med två poängs försprång, sedan han året dessförinnan delat första och andra plats. 1959 delat 1—3 pris i landslagsklassens kvalificeringsgrupp. SM 1962 andra pris och 1963 sjätte. Sistnämnda år skönhetspriset. 1956 tvåa i internationell ungdomsturnering i Trondheim. Delat 3—4 pris vid nordiska kongressen 1959. Delat 4—5 pris med Lundin i Botvinnikturneringen 1962. Bäste svensk vid schackolympiaden i Varna 1962 med 64 vinstprocent, 9 poäng av 14. Fruktad blixtspelare.

Arne Burehäll

44-årig TV-tekniker är välkänd för den svenska schackpubliken genom sina resultat i tidigare SM- där han ett par gånger toppat landslagsklassens kvalificeringsgrupp. I SM-gruppen har han inte lyckats så bra, men enstaka fina partier har glatt bl. a. denna tidskrifts läsare. Stockholmsmästare 1960 och samma år svensk representant i den s. k. östersjöturneringen i Leningrad. Den bittraste dagen i Burehälls schackliga liv var den, då han i Södras jubileumstävling hade natt vinstställning mot Tal men missade rätt fortsättning. Södra SS har den gode och glade stockholmaren f. ö. börjat i och förblivit trogen. Han har då och då medarbetat i TfS som partikommentator.

Ove Alfredsson

presenterades i TfS förra året, då han genom dubbel andraplacering i klass I gick upp i mästarklassen. Han är född 1930 och tjänstgör som ADB-man hos Thule. De tidigare schackliga meriterna är fåtaliga, en sjätteplacering i stockholmsmästerskapet må nämnas. Men årets seger var överväldigande med två poängs försprång före så garvade spelare som bl. a. Sven Carlsson och Åke Edbäck. Alfredssons spel har utvecklats kraftigt sedan i fjol, och om framstegen fortsätter i samma takt, blir han ingen lättknäckt nöt för konkurrenterna i Malmö 1966.

Jan-Erik Westman

är den yngste av de fem segrarna i 1965 års mästarklass, född 1939. Studierna vid Uppsala universitet omfattar filosofi och estetik, vilket möjligen är förklaringen till hans strävan efter harmoniska ställningar. 1955 är begynnelseåret för den schackliga aktiviteten, och de första framgångarna var två JDM i Gästrikland. Sedan följde bl. a. fyra segrar i uppsalamästerskapet och en i DM för Uppland. Till mästarklassen i SSF kom Westman genom en finalplats i 1962 års radio-SM och till den gamla landslagsklassen genom seger i en sanktionerad turnering i Uppsala vid årsskiftet 62/63. Han vann det nyinstiftade mellansvenska regionmästerskapet förra året men lyckades inte så bra i årets finaltävling mellan de fyra regionmästarna. Har i år för sjätte gången representerat Sverige vid student-VM för lag. Om tidigare SM är inte mycket att skriva, ty JEW har bara varit med en gång förut. Det var 1957 i juniorklassen, då han fick ett fjärde pris med sig hem.

E. Ä.

SCHACK I SKOLAN
Experiment i sovjet

— Ryssarna? Jo, det är ju klart att de måste bli bra, när de får lära sig spela schack i skolan!

Att schack står på skolschemat i Sovjet tror många, kanske de flesta, i länder som är mindre lyckligt lottade i fråga om ungdomens schackintresse. Men schackspelet är faktiskt inget skolämne ens i schacklandet nr 1 . . .

När V. Galaktionov här berättar om schack på schemat i en skola i Leningrad är det alltså fråga om ett unikt experiment.

Liksom alla andra flickor och grabbar i Leningrad har de brått till skolan på morgonen. I ena handen bär de portföljen med skolböcker och skrivhäften, i den andra — ett schackbräde. Skolturnering efter plugget? Nej, idag står "schack" på schemat . . .

"Fysisk fostran" på skolschemat rymmer mycket — friidrott, bollspel, gymnastik, skidåkning. Men tvåhundra tredjeklassare i skola nr 389 i Leningrad slår sig då och då ner vid schackbrädet i stället. När det nya ämnet introducerades vid skolårets början mötte det inga invändningar — skolöverstyrelsens distriktsavdelning hade godkänt det. Visserligen var det först meningen att bara tre av de fem klasserna i trean skulle få schack på programmet, men då blev det liv i de pappor och mammor, vilkas telningar skulle "bli utan" schacklektioner. De gick upp till rektorn och lyckades få igenom att alla tredjeklassare skulle få lära sig det urgamla spelets finesser.

Schackstudier hjälper eleverna att klara sig bättre också i andra ämnen — det hade schackpedagogen Vladimir Zak, mångårig ledare för schacksektionen vid Pionjärpalatset i Leningrad, kommit fram till efter flera års observationer. Men hur skulle han bevisa det i praktiken? Väl rustad med argument gick han till skola nr 389, och där mötte han inget svårare motstånd från lärarnas sida. Rektor G. Mordvinov är själv en utmärkt spelare, engelskläraren B. Noach är mästarspelare och Spartaks distriktsmästare, och många andra av lärarna är aktiva schackspelare. Lärarrådet samtyckte till experimentet.

Lärarna har baserat lektionerna på ingående kunskaper om barnens psyke. Schack är ju främst en lek, ett spel. Lektionen måste vara intressant och spännande. Det är ingen idé att genast lära barnen komplicerade spelöppningar och slutspel, det viktigaste är schackets ABC, förmågan att tänka, resonera logiskt. En schacklektion kan vara en intressant berättelse om någon känd schackmästare, om städer och länder där stora turneringar spelas. Den kan också vara ett slags turnering där klassen indelas i "vita" och "svarta" och ett demonstrationsbräde hängs upp på svarta tavlan. Och varje elev skall inte bara föreslå ett drag utan också argumentera för det. Läraren fungerar oftast som "skiljedomare" genom att välja ut det bästa av de föreslagna dragen.

Experimenten har redan pågått ett helt läsår. Så här summerar rektor Georgij Mordvinov erfarenheterna:

— Jag kan redan nu se att schacket varit till obestridlig nytta i skolarbetet. Det viktigaste är elevernas entusiasm, deras kärlek till schackspelet. Och det intressanta är att flickorna ofta överträffar pojkarna. Till hösten skall schack tas upp på schemat i fjärde klass. Än så länge har vi satt betyg bara i klassböckerna, men från det nya läsåret skall vi föra in dem också i elevernas betygsböcker. Schacket utvecklar barnens tålamod, uppmärksamhet och fyndighet. Men det viktigaste är att det tvingar dem att tänka logiskt, ger dem fantasi. Vi räknar med att våra f. d. tredjeklassare kommer att ha god spelstyrka överlag, när de kommer upp i avgångsklassen, åttan.

(APN)

Utlandet

Bern I mästerskapet för Schweiz delades segern mellan E. Walther och M. Markus, båda från Zürich, med 7½ poäng av 9 möjliga. Det blir nu ett särspel mellan dem om titeln.

Mondorf I den IX internationella schackfestivalen i Luxemburg segrade i mästarklassen Rautenberg (Essen) med 5 poäng före Dr. Mulder (Holland) 2½. I lagtävlingen segrade Cercle Royal Bruxelles.

Riga Den lettiska mästerskapsturneringen blev en seger för Tal med 11 poäng (av 14) före Gipslis 10½, Schmitt 10, Kapengout och Kirillov 9.

Whitby Den unge dansken Brinck-Claussen nådde en stor framgång i den internationella "Northern Open" i Whitby i augusti. Det spelades 11 ronder Monrad och Brinck-Claussen vann överlägset med 10½ poäng. Hans enda poängförlust var ett remiparti med Golombek, vilken placerade sig på andra plats med 8 poäng. Det är mycket ovanligt att en Monrad-turnering vinnes med så stor marginal.

SCHACKUNDERBARN

Berättelserna och schackunderbarnet Surab Sofia, som bor i den georgiska staden Gali, har väckt stort uppseende på den senaste tiden. Den sexårige pojken har redan besegrat de tre starkaste spelarna i det regionala mästerskapet, meddelar TASS. Till och med Botvinnik har nu prövat hans förmåga och förvånat sig över hans kunnande. Det rör sig här också om en enastående matematisk begåvning. Fast Surab ännu inte börjat i skolan, kan han genom huvudräkning felfritt addera och multiplicera tresiffriga tal. Schackproblem i två och tre drag löser han mycket snabbt från diagrammet.

Seger för Donner i Amsterdam

I Amsterdam spelades i slutet av juli den stora IBM-turneringen, till vilken fem stormästare och fem internationella mästare inbjudits. Tävlingen blev en triumf för hemmafavoriten Donner, som vann med en halv poäng före Parma. Övriga stormästare var Szabo, Trifunovic och Filip, och bland de internationella mästarna märktes jugoslaven Karaklaic.

Donner startade med två vinster i följd och höll sedan ledningen till sjätte ronden, då Parma nådde upp till samma poäng efter vinst mot svårbesegrade Filip. Men Donner återtog ledningen redan i den följande ronden och höll sedan försprånget tävlingen ut. För att erövra en stormästartitel krävdes minst 5½ poäng, och det borde Karaklaic ha kunnat prestera. Men han startade uppseendeväckande dåligt och hade bara en poäng efter fem ronder. Sedan visade han sin klass och tog 3½ poäng i de fyra sista ronderna!

Slutställning: Donner 6,5, Parma 6, Szabo 5½, Trifunovic 5, Karaklaic 4½, Filip 4, Barendregt, Bouwmeester och Zuidema 3½, Langeweg 3.

Det tävlades vidare i en mästargrupp, till vilken flera utländska spelare inbjudits. Här dominerade Szilagyi, Ungern, fullständigt och hans seger var aldrig hotad. Resultat för de bäst placerade: Szilagyi 8 poäng (av 9 möjliga), Ghitescu, Rumänien, 6½, Milic, Jugoslavien, 5½, J. Enevoldsen, Danmark, 5, Hartoch, Holland, och Plater, Polen, 4.

Här ett par partier från turneringen:

Nr 91. GAMMALINDISKT

Donner — Barendregt

1. d4 Sf6 2. Sf3 d6 3. c4 Lf5 4. Sc3 Sbd7 5. Sh4 e6 6. g3 Se4 7. S×f5 e×f5 8. S×e4 f×e4 9. Lg2 f5 10. f3 d5 11. c×d5 Lb4† 12. Ld2 L×d2† 13. D×d2 Sf6 14. f×e4 f×e4 15. Dg5 0—0 16. 0—0 Dd7 17. Tf5 c6 18. Taf1 h6 19. Dg6 S×d5 20. L×e4 Uppg.

Nr 92. SPANSKT

Parma — Filip

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 d6 5. 0—0 Ld7 6. d4 b5 7. Lb3 S×d4 8. S×d4 e×d4 9. c3 d×c3 10. Dh5 Df6 11. S×c3 c6 12. Te1 g6 13. Dd1 Le7 14. Le3 Dg7 15. Lf4 Le6 16. L×d6 L×b3 17. a×b3 L×d6 18. D×d6 Df6 19. Dc7 Se7 20. e5 De6 21. Se4 Kf8 22. Sc5 Df5 23. Tad1 Tc8 24. Dd6 Te8 25. Sd7† Kg7 26. Sf6 h5 27. S×e8† T×e8 28. e6 Sd5 29. e7 Sf6 30. D×c6 Tc8 31. Df3 och svart överskred betänketiden.

Gideon Ståhlberg:

Berömda turneringar: Nottingham 1936

Efter Aljechins överraskande nederlag mot Euwe i VM-matchen hösten 1935 vaknade schackvärlden ur den förtrollning som den store ryske mästaren genom sitt geniala spel och sina glansfulla segrar hållit den i under många år. Det unga gardet, med Flohr, Botvinnik, Fine, Reshevsky och Keres i spetsen, gjorde de äldre stormästarna äran stridig, och endast Capablanca var i stånd att slå tillbaka attackerna. Hans vackra seger i Moskva våren 1936, före Botvinnik, Flohr och ytterligare sju högklassiga deltagare, stärkte hans aktier och ökade hans möjligheter att få en VM-match.

Under tiden visade den nye världsmästaren pålitlig form, under det att turneringen i Podebrady i juli 1936 visade, att Aljechin ännu inte övervunnit sviterna av sitt nederlag. Han var visserligen obesegrad, men han spelade inte med sin vanliga aggressivitet och idérikedom och blev med en halvpoäng distanserad av Flohr.

— o —

De engelska schackvännerna, med lord Derbyshire som störste mecenat, lyckades efter långa förberedelser få till stånd en stor internationell turnering, som spelades i augusti i Nottingham. Genom frikostigt tilltagna extrahonorar hade arrangörerna försäkrat sig om deltagande från världens enligt deras omdöme elva starkaste spelare: Euwe, Aljechin, Capablanca, Botvinnik, Flohr, Lasker, Fine, Reshevsky, Vidmar, Bogoljubow och Tartakower. Listan var kompletterad av fyra engelska mästare: sir George Thomas, Alexander, Winter och Taylor.

Tävlingen följdes med spänt intresse av schackvärlden. Skulle Aljechin revanschera sig och visa, att matchnederlaget endast var en tillfällighet, skulle Euwe försvara sin nyvunna position eller skulle Capablanca, som nu för första gången på nära åtta år mötte Aljechin, genom ännu en storseger understryka sina krav på en titelmatch? Skulle segern gå till en av de yngre mästarna, Botvinnik eller Flohr. Det var några av de många frågor som man otåligt väntade svar på.

— o —

Tävlingen var från början till slut en spännande kamp, med många segeraspiranter, men rent schackligt infriade den inte förväntningarna. Det ovanligt snabba speltempot, 36 drag på 2 timmar, gynnade de yngre deltagarna på de äldres bekostnad. Dessutom visade det sig snart, att Vidmar, Tartakower och särskilt Bogoljubow inte på allvar kunde konkurrera med den övriga eliten, och att ingen av engelsmännen var i form. Det udda deltagarantalet var inte heller lyckat; poängställningen efter varje rond blev därigenom alltför oklar. Speciellt missgynnad var Aljechin, som var fri i sista ronden!

— o —

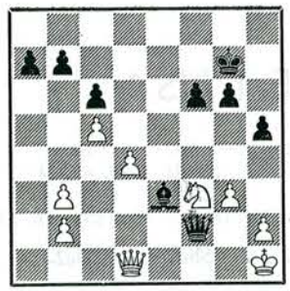
Euwe var knapp favorit i förstahandstipsen, och han tog också hand om ledningen, men han förlorade den efter nederlag mot Aljechin och Lasker. Egendomligt nog hade Euwe alltid svårt för att spela mot Lasker, som tidigare besegrat honom i Mährisch-Ostrau 1923 och i ett glansparti i Zürich 1934. Partiet i Nottingham går dock inte till eftervärlden annat än som ett exempel på ett svårt förbiseende i klar remiställning.

— o —

Aljechin slog Euwe, Flohr, Bogoljubow och Tartakower men fick endast remi mot gamle Lasker och förlorade mot Reshevsky och Capablanca. Den sistnämnde fick alltså åtminstone delvis revansch för 1927 års matchnederlag. I en komplicerad mittspelsställning gjorde Aljechin ett förbiseende och kom i materiell nackdel. De båda stora mästarna var inte "on speaking terms", och partiet avbröts under en ganska pinsam tystnad. Det uppgavs senare av Aljechin utan fortsatt spel.

När sista ronden började, delade Botvinnik och Capa ledningen, en halvpoäng före Aljechin och en poäng före Euwe, Fine och Reshevsky. Aljechin hade frirond och föll tillbaka till sjätte plats, sedan både Euwe, Fine och Reshevsky vunnit. Botvinnik och Capa spelade remipartier och delade därmed förstaplaceringen. Den fullständiga poängställningen blev: Botvinnik och Capablanca 10, Euwe, Fine och Reshevsky 9½, Aljechin 9, Lasker och Flohr 8½, Vidmar 6, Bogoljubow och Tartakower 5½, Taylor 4½, Alexander 3½, Thomas 3, Winter 2½.

Botvinnik spelade de bästa partierna, men Capas framgång var inte heller oförtjänt. Även Euwe imponerade, liksom den 67-årige Lasker. Den sistnämnde komponerade som svart en vacker dragtvångsställning mot Tylor (se diagram).

Lasker var vid draget och spelade 43. — a5! Det följde 44. b4 a×b4 45. b3 Kh6, och vit gav upp.

Flohr svarade för den egendomligaste insatsen. Han brukade remisera med sina farligaste konkurrenter och ta full poäng mot de övriga. I Nottingham vann han fyra partier och förlorade endast ett mot stormästarna, men han blev besegrad av Alexander och Tylor!

Bogoljubows misslyckande berodde antagligen på övervikt och på tröttande simultanföreställningar. Han besegrade de engelska mästarna men fick endast tre remier mot de övriga. Tartakower var inte heller i form — han förlorade liksom Flohr mot Tylor och Alexander.

Fem av de utländska deltagarna i Nottingham-turneringen är alltjämt i livet: Botvinnik, Euwe, Flohr, Fine och Reshevsky. Fine är inte längre aktiv som tävlingsspelare och Euwe deltar liksom Flohr mycket sparsamt i större tävlingar. Reshevsky har förlorat mycket av sin forna spelstyrka, men Botvinnik tillhör alltjämt världseliten, och det är mycket beklagligt, att han avstod från VM-spel.

Distriktsnytt

Göteborg

Den internationelle mästaren Szilagyi från Budapest gästade Göteborg den 19 augusti och gav därvid en simultanuppvisning i förbundslokalen. Evenemanget samlade 22 deltagare av blandad spelstyrka, och ungraren vann med 19—3, varav 17 vinst, 4 remi och 1 förlust. Vinnaren var Håkan Olsén, Manhem, och remierna spelades av Y. Aspström, L. Cardell och R. Stahlman, samtliga Manhem, samt V. Fernblad, Eriksberg.

Halland

Representanter för de halländska schackspelarna var samlade den 29 augusti i Falkenberg för rådslag gällande den kommande säsongen och därvid hade församlingen att ta ställning till några förslag av styrelsen, bland dem ett radikalt, nämligen att slopa den mångåriga bestämmelsen om fastställda laguppställningar, rankinglists, vilka ansågs ha den fördelen, att klubbarna icke skulle kunna laborera med spelarna och ignorera den oskrivna regeln placering efter känd och förmodad spelstyrka. Förslaget gick igenom och i fortsättningen får klubbarna alltså — frånsett dock de tre första borden, som spikas före säsongens början — ändra lagen efter fri vilja. Motiveringen spelstyrkemässigt är den, att det inte råder någon större skillnad mellan lagmedlemmarna och då är det mera riktigt att dagsform och måhända även träningsflit kan premieras omgående med en "plats i solen", alltså högre plats i A-laget.

Inför den kommande säsongen har Hallands Schackförbund drabbats av en på flera sätt kännbar förlust, då nordhalländska SK Fram beslutat utträda ur förbundet för att i stället spela i Göteborgs Schackförbund. Schackligt sett har Fram under åren visat sig vara en lika svårslagen som angenäm motståndare och numerärt sett gör förbundet givetvis en minskning. Det återstår emellertid inte annat än att tillönska Ellerot & Co lycka och framgång i kampen mot de göteborska lagen och skulle ångern över flykten från Halland gripa omkring sig bland spelarna finns det alltid plats för ett återinträde.

Utöver i ingressen nämnda nyordning kan nämnas, att man beslutat spela lagserierna färdiga innan individuella mästerskapet tar sin början. Serierna skall vara slutspelade den 30/1 1966 och sedan har individuella DM gott om söndagar till förfogande.

Halmstad vann förra serien och därmed definitivt Hallands Nyheters vandringspris men hur det blir med topplaceringen i år är svårtippat, då Vimo har ett med rätta fruktat A-lag. Vimo kommer att spela med två lag i divisioonen.

En liten tjuvstart gjorde Halmstad häromsistens genom att arrangera en simultanföreställning av den ganska kände ungerske internationelle mästaren Georg Szilagyi. Ungraren fick det ganska hett om öronen, ty av 23 partier fick han lämna ifrån sig visserligen endast en förlust men desto fler remier, nio till antalet, och Szilagyi var smått överraskad över motståndet.

Dbg

Dr Sidney Bernstein:

STORMÄSTARE I USA

VI. Nicholas Rossolimo

Nicholas Rossolimo, född i Ryssland och av grekisk börd, började sin karriär i Frankrike vid tidig ålder. Under 30-talet vann han flera gånger mästerskapet för Paris. Efter det andra världskriget började han vinna internationella turneringar, och på 40-talet var han väl den mest framgångsrike stormästaren i Västeuropa. Han blev också mycket populär, eftersom hans partier var rika på idéer. Han visade upp ett djärvt spel, helt olikt det vanliga försiktiga positionsspelet. Han vann också en rad skönhetspriser.

Rossolimo kom till USA 1954 och deltog i USA-mästerskapet. Resultatet blev en besvikelse. Han kom inte längre än till delad sjätteplacering — långt efter Bisguier (segraren), Evans och andra. Misslyckandet ansåg han bero på den korta betänketiden, som han inte var van vid. I likhet med flertalet mästare i USA fann han tyvärr, att det inte gick att försörja sig på schack, varför han mera sällan deltog i tävlingar. Hans senaste turnering (och han säger att han inte kommer att spela tävlingsschack någon gång mer) var i USA-mästerskapet 1962—63. Helt utan träning startade han olyckligt och tog bara en halvpoäng i de fyra första ronderna. Men hean kom tillbaka starkt och tog en vinst och sex remier i de sju följande ronderna. Det blev för hans del bara nionde plats (delad med Benkö), men han remiserade i alla fall med Fischer, Reshevsky och Evans och han slog Benkö.

Rossolimo är en mycket färgrik och vänlig person, rikt begåvad på många sätt och engagerad i många företag. Ibland framträder han till och med som professionell sångare. Schackvännerna världen över hoppas ännu, att hans beslut att lämna schackarenan inte skall vara definitivt och att han snart åter skall tjusa publiken med sitt spel.

De båda följande partierna är från USA-mästerskapet 1962—63.

Nr 93. DAMINDISKT

Benkö			Rossolimo
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sf3	b6	4. e3	Lb7
5. Ld3	c5		

Bättre än 5. — d5 6. 0—0 Le7 7. Sc3 Se4 8. Dc2 med fördel för vit.

6. 0—0	Le7	7. b3	0—0
8. Lb2	c×d4	9. e×d4	d5

Neutraliserar den vita löparen på b2.

10. Sbd2	Sbd7	11. De2	Sh5

Inleder en manöver för att neutralisera den andra löparen också!

12. g3	g6	13. Tac1	Sg7
14. Tfd1	Tc8	15. Sf1	Sf5!
16. Se3	S×e3	17. D×e3	Te8
18. Lf1	Lf8		

I avsaknaden av verkliga angreppsmål pågår omgrupperingar för båda parterna. Men som vi skall se, så förlorar vit tålamodet först . . .

19. Lg2	De7	20. Se1	

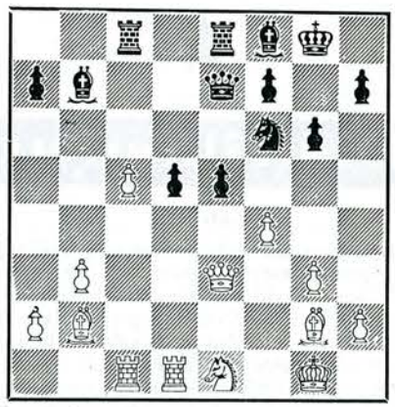
Inte 20. Se5 S×e5 21. d×e5 d×c4 med fördel för svart.

20. —	Sf6	21. c5?	

Detta är alltför nervöst och ger svart kontrollen av centrum. Bättre 21. Sd3.

21. —	b×c5	22. d×c5	e5!
23. f4?			

Med avsikten att erövra fältet d4, men en överraskning väntar. Bäst var 23. b4 för att konsolidera bondemajoriteten på damflygeln.

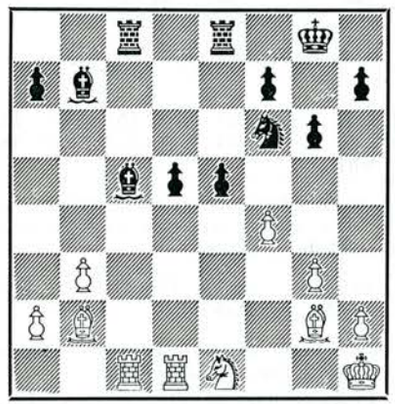
23. —	D×c5!!		

Vit kan inte antaga detta offer: 24. T×c5 L×c5 25. Ld4 L×d4 26. T×d4 ed4 27. Dd2 La6 med lätt vinst för vit.

24. D×c5	L×c5†	25. Kh1	

Otillräckligt är 25. T×c5 T×c5 26. L×e5 Sg4 27. Ld4 (27. b4 Tc4 28. L×d5? L×d5 29. T×d5 f6, eller 27. Sd3 Tc2 28. Sb4 T×g2) Se3 etc.

Efter textdraget står svart inför ett mycket svårt beslut. Spelar han t. ex. det närliggande 25. — Sg4 (se följande diagram), så kan vit antagligen komma undan med remi efter 26. L×d5! Sf2† 27. Kg2 S×d1 28. L×b7 Tc7 (Inte 28. — S×b2 29. L×c8 T×c8 30. b4) 29. T×d1 T×b7 30. L×e5. Om i denna variant 28. — Se3† i stället för 28. — Tc7, så 29. Kf3 Tc7 30. L×e5 T×b7 31. T×c5 och vit skulle ha remi . . .

25. —	Se4!!		

På sitt typiska sätt avstår Rossolimo från materialvinst för att i stället behålla initiativet och utnyttja ställningens dynamiska möjligheter.

26. Sd3			

Inte 26. L×e4 d×e4 27. L×e5 e3† 28. Sg2 e2 och svart vinner.

26. —	Ld4	27. L×d4	e×d4
28. Lf3			

Kanske att 28. Lf1 är starkare.

28. —	La6	29. T×c8	T×c8
30. Kg1	Tc3	31. Sb4	

Efter 31. Se1 d3 32. Kg2 f5 har svart stor fördel.

31. —	T×f3	32. S×a6	d3
33. Sb4	d2	34. Kg2	

Eller 34. S×d5? Td3 35. Sb4 Td6 följt av 36. — Sc3.

34. —	Tf2†	35. Kg1	Te2
36. Kf1	T×h2	37. Kg1	Te2
38. Sc2			

Dragupprepning genom 38. Kf1 går ju inte för 38. — S×g3†.

38. —	Sc3	39. Kf1	Th2
40. Kg1	S×d1	41. K×h2	Sc3
42. Se3	d4	43. Uppg.	

Nr 94. SICILIANSKT

Rossolimo			Sherwin
1. e4	c5	2. Sf3	Sf6
3. e5	Sd5	4. g3	

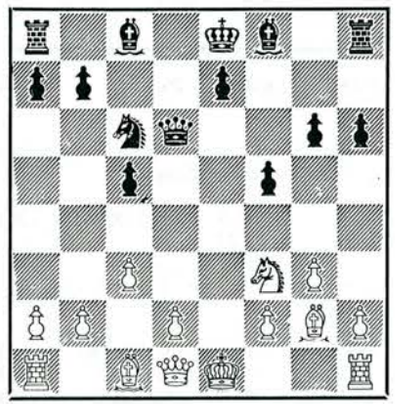
För att undvika preparerade analyser avviker vit från det vanliga 4. d4.

4. —	Sc6	5. Lg2	g6

Logiskt. Svart riktar sin eld mot den framskjutna e-bonden.

6. Sc3	Sc7	7. Se4	Se6
8. c3	d5	9. e×d6	f5
10. Seg5	S×g5	11. S×g5	h6
12. Sf3	D×d6		

Svart har kommit ur öppningen med en fin ställning, men vår hjälte upptäcker en viss svaghet i den fientliga bondeformationen och beslutar sig för att utnyttja detta, även om det måste ske genom offer.

13. d4!	c×d4	14. c×d4	Lg7
15. 0—0!	S×d4	16. Lf4	Db6

Givetvis inte 16. — e5? 17. S×e5 etc.

17. S×d4	L×d4	18. Tc1	g5

Det går inte att rockera ännu för 19. L×h6.

19. Lc7 Df6 20. Tc4 Lb6
21. Te1

Och inte 21. Dd8† Kf7 22. Ld5† Le6 etc.

21. — 0—0 22. Dd5† e6

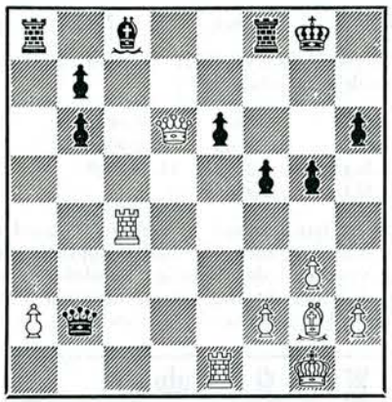
Tvunget, eftersom 22. — Kh7 23. L×b6 a×b6 24. Tc7 Te8 25. Lf1 följt av 26. Lb5 är hopplöst för svart.

23. Dd6 D×b2

Detta desperata motangrepp är svarts bästa försvar.

24. L×b6 a×b6

Hur skall vit försvara sig mot dett· angrepp? (Se diagrammet.) Om 25. Tc7 så T×a2 26. Tf1 Df6 etc.

25. Ld5!! e×d5 26. Tc7 Df6
27. Tee7!!

Poängen. Om svart antager damoffret, följer matt i ett par drag.

27. — Ta5 28. D×b6!! T×a2
29. Dd6 Td2

Efter detta har vit inte längre några vinstchanser . . .

30. D×f6 T×f6 31. T×c8† Tf8
32. Tcc7 Tf6 33. Tg7† Kf8
34. Th7 Kg8 35. Tcg7† Kf8
36. T×b7 Remi

En häftig kamp — och en mycket intressant sådan. Eftersom den ägde rum i sista ronden, kan den mycket väl ha varit Rossolimos sista framträdande i en turnering.

Anm. för TfS av Dr S. Bernstein

Eigil Pedersen:

NÄR KVALITETEN VINNER!
eller
TVÅ KOMBINATIONSÖVNINGAR

Egentligen fick årets danmarksmästare inte visat sina stora talanger, ty nästan alla hans motståndare offrade material i Petersens vinstpartier och två gånger antog Sejer Holm Petersen kvalitetsoffer och drog sig segrande ur duellen! Vi skall här återge de två partierna och samtidigt påvisa, att det inte var något fel på offren men att angreppen inte fördes på riktigt sätt.

Nr 95. SICILIANSKT

Jørgen Hvenekilde Sejer Holm Petersen

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. Lg5 Sbd7
7. f4 Db6!?

Ett tveeggat drag, som strax sätter liv i spelet.

8. Dd2 D×b2 9. Tb1 Da3
10. Le2 e6 11. 0—0 Dc5
12. Kh1

En bonde har offrats, men med god mening. Vit är nu redo att angripa svarts outvecklade ställning.

12. — Le7 13. e5! d×e5
14. f×e5 S×e5

Bättre hade nog varit 14. — D×e5, fast detta också har sina skuggsidor.

15. L×f6 L×f6 16. T×f6! g×f6
17. Se4 De7

Efter t. ex. 17. — Da7 är 18. Db4 ett nästan avgörande drag.

18. Df4 Sd7

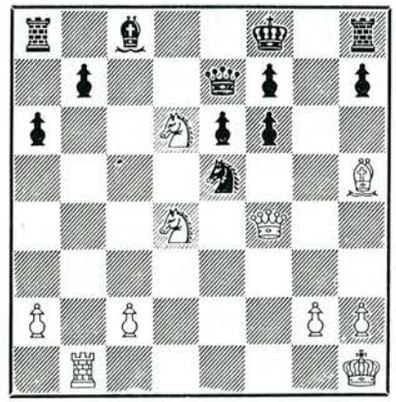
Tvunget, då 18. — f5 besvaras med 19. D×e5 med angrepp på Th8.

19. Sd6† Kf8

Frågan är om inte 19. — Kd8 hade erbjudit ett bättre försvar.

20. Lh5! Se5

Återigen måste springaren hjälpa till med försvaret — denna gång mot hotet 21. Dh6† Kg8 22. L×f7† eller 22. Tb3! I själva verket har svart säkert inte något bättre än 20. — h6, men vit har då efter 21. S×f7 de bästa chanserna. Till all lycka för svart finner vit nu inte den riktiga fortsättningen på angreppet.

21. Se4??

Obegripligt nog ger vit den svarta kungen lov att frigöra tornet på h8. Det må vara att vinstspelet inte är lättfunnet, men det är dock en logisk följd av det faktum att svart bara spelar med två aktiva pjäser. Den riktiga fortsättningen är 21. Dh6† Kg8 och nu 22. Se4! Mot slaget på f6 har svart bara en tillfredsställande fortsättning, nämligen 22. — Sg6, eftersom 22. — Sd7 besvaras med Tb3! Lustigt nog blir detta torn verksamt också i varianten efter 22. — Sg6, i det att det överraskande följer 23. Tb6! och nu har svart inget försvar mot offret 24. Sf5! som framtvingar öppning av sjätte raden till f6 och svart måste ge damen för två springare, varefter vinsten bara är en tekniksak för vit.

Fortsättningen i partiet blev: 21. — Kg7! 22. Tf1 Sg6 23. De3 Td8 24. S×f6 e5 25. L×g6 f×g6 26. Dg5 Kh8 och svart vann.

Nr 96. NIMZOINDISKT

Sejer Holm Petersen Jens Kølbaek

1. d4 Sf6 2. c4 e6
3. Sc3 Lb4 4. Sf3 c5
5. e3 0—0 6. Ld3 d5
7. 0—0 d×c4 8. L×c4 De7
9. Dc2 Sc6 10. a3 La5
11. d×c5 D×c5 12. Le2 L×c3
13. b×c3 e5

Svart har avstått från löparparet, men som kompensation har han försvagat den vita bondeställningen och har dessutom utsikter till att få i gång ett kungsangrepp.

14. a4 Te8 15. La3 Da5
16. Tab1 e4 17. Sd2 Dg5
18. Tb5 Dg6 19. Ld6 a6
20. Tb2 Lg4 21. Sc4 L×e2
22. D×e2 Sd5 23. T×b7 Ted8

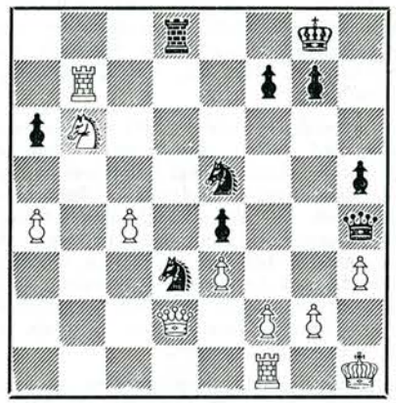
Efter 23. — S×c3 24. Dd2 kommer springaren på avvägar.

24. Dd2 De6 25. Td1 Sdb4!
26. Sb6 Sd3!

Svart har bedömt ställningen riktigt. Han offrar gärna en kvalitet för att hämma de vita pjäsernas aktivitet och i lugn och ro kunna bygga upp en angreppsställning.

27. Lc7 Tac8 28. L×d8 T×d8
29. c4 Sce5 30. Tb1 Dg4
31. Kh1 h5 32. h3 Dh4
33. Tf1

Den kritiska ställningen, där svart är i svår tidsnöd och inte finner den riktiga fortsättningen. Kan Ni finna den?

33. — Td6? 34. Sd5 S×c4

Efter detta bonderov går det snabbt utför!

35. Dc3 T×d5 36. D×c4 Dg5
37. D×e4 Td8 38. De7 D×e7
39. T×e7 Kf8 40. Ta7 Td6
41. Kg1 Tc6 42. Td1 Tc3
43. T×a6 Uppg.

Med denna vinst säkrade Sejer Holm Petersen danmarksmästerskapet en halv poäng före Børge Andersen, som likaså i sista ronden besegrade Th. Haahr. I stället för 33. — Td6? hade svart lätt vinst med 33. — Sf3! Det är klart att 34. g×f3 inte går för 34. — D×h3† 35. Kg1 e×f3 och matt på g2. Och på t. ex. 34. De2 följer 34. — S×f2† 35. T×f2 D×f2! och vit kan ge upp, då 36. D×f2 besvaras med mattsättning efter 36. — Td1†! Ack ja — efteråt är man alltid klokare!

Ungdomsschack

Bojáan Kurajica vann junior-VM

Den 18-årige Kurajica från Split i Jugoslavien blev juniorvärldsmästare 1965. Då en rond återstod av VM-turneringen i Barcelona, hade han redan betryggande poängförsprång och kunde ej hotas.

Kurajicas seger kom knappast överraskande och den är frukten av målmedvetet arbete — om man bortser från de naturliga förutsättningar som också vill till. Han blev trea i junior-VM 1963 efter Gheoorghiu och Janata. I fortsättningen ökade han sin rutin genom att deltaga i flera internationella tävlingar. Barcelona 1965 gav honom till slut den eftertraktade titeln och internationellt mästerskap. Fram till sista ronden, då han förlorade mot Hartoch, var han utan nederlag, och han spelade flera vackra angreppspartier.

Ur nordisk synvinkel blev turneringen minnesvärd främst tack vare insatser av norrmannen Arne Zwaig, livligt påhejad av den "skandinaviska kolonin" i Barcelona. Zwaig hade in i det sista chans till andraplatsen, som gick honom ur händerna då han försökte forcera vinst men i stället förlorade mot Argentinas Bronstein. Bland dem som föll för Zwaig hörde Tukmakov, Sovjet, Hübner, Västtyskland, Bleiman, Israel, och Simon, Spanien.

Kanske hade man hoppats mer av Sven Platzack, som i fin stil vunnit vår uttagningsturnering. Han kom dock aldrig riktigt i balans under VM och måste nöja sig med näst sista plats i B-finalen. Han byggde upp goda ställningar men förlorade ofta tråden i tidsnöd. Kanske ligger en del av förklaringen i att vår VM-kandidat sedan mer än ett år tillbaka saknat träningsmöjligheter på grund av militärtjänst.

I förgrupperna placerade sig Platzack fyra, liksom danske junioormästaren Svend Pedersen, som dock hade något bättre lycka med sig i B-finalen. Till C-finalen gick bl.a. islänningen J. G. Halfdánarson och finnen Hannu Broman. Betecknande nog innebar VM för båda — liksom för Platzack — internationell debut. Utan erfarenhet från tidigare hårda tävlingar i utlandet (som hos t. ex. Kurajica och Zwaig) är det svårt att få ett ord med i laget.

Sammanlagt deltog 28 spelare från 27 nationer. Man spelade tör en stor och sakkunnig publik i Tekniska Högskolans aula. Arrangörerna, de spanska och katalanska federationerna, gjorde allt för att turneringen skulle bli lyckad. Det fanns gott om påkostade specialtryck och annat med reklam för tävlingen. Man ordnade utflykter och middagar och avslutade med att dela ut en mångfald ståtliga silverpokaler förutom penningpriser.

Resultat (vid lika poäng gäller SB):

A-finalen: 1) Kurajica, Jugoslavien 6½, 2) Hartoch, Holland 6, 3) Tukmakov, Sovjet 6, 4) Zwaig, Norge 5, 5) Bleiman, Israel 4½, 6) Schöneberg, Östtyskland 4½, 7) Hübner, Västtyskland 4½, 8) Faragu, Ungern 4, 9) Bronstein, Argentina 3½, 10) Simon, Spanien ½ (kunde ej fullfölja).

B-finalen: 1) Suttles, Kanada 6½, 2) Keene, England 6, 3) Cordovil, Portugal 4½, 4) Weissbacher, Österrike 4, 5) Pedersen, Danmark 4, 6) Eggman, Schweiz 3½, 7) Makles, Frankrike 3½, 8) Jamieson, Skottland 3, 9) Platzack, Sverige 1, 10) Ann Tan, Singapore 0.

I C-finalen vann Gonzalez, Spanien, 6 poäng, före Bovaziz, Tunisien 4½, Belistri, Uruguay 4, Capece, Italien 3½, Broman, Finland 3, Brent, Australien 3, Halfdánarson, Island 2½ och Rooze, Belgien 1½.

L. B-m

LENNART LILJEDAHL JUNIORMÄSTARE

Segrare i finalen för junior-SM och därmed svensk juniormästare 1965 blev Lennart Liljedahl, Ulricehamns Schackklubb. Liljedahl, som fyllde 18 år strax efter tävlingen, har i flera tidigare SM nått goda placeringar men kanske framför allt gjort sig känd som en blixtspelare av format. Redan i Karlskrona 1963 hörde han till pristagarna i kongressblixten.

Snabb uppfattning och blick för de taktiska möjligheterna utmärker årets mästare. Att han också har goda nerver och förmåga att komma igen efter ett nederlag, visade han denna gång. Han förlorade i första ronden mot Lennart Selander, Skutskärs SK, men vann därpå alla återstående partier.

Selander stannade på andra plats. Han inledde starkt och låg i ledningen efter tredje ronden. Men remi i fjärde och förlust mot Lennart Asplund i sista stäckte hans planer.

Jan Nordström, Linköpings ASS, hade det motigt i starten och hade kanske fått chanser om tävlingen varit längre. Göran Törnered, Kalmar SK, tycktes tappa stinget efter ett nederlag mot Liljedahl. Han hörde nog annars till favoriterna — om man nu skulle våga sig på att utpeka sådana i denna jämna grupp. Även Nils Thörnblom, Hägerstens SK, och Lennart Asplund, Sunne SK, som delade de sista platserna, borde normalt fått större utdelning.

Finalen spelades i Norska Sjömanskyrkans trivsamma lokaler i Göteborg parallellt med den Nordiska Skolturneringen.

Resultat:

	1	2	3	4	5	6	Poäng
Liljedahl	—	0	1	1	1	1	4
Selander	1	—	½	½	0	1	3
Nordström	0	½	—	1	1	0	2½
Törnered	0	½	0	—	1	1	2½
Asplund	0	1	0	0	—	½	1½
Thörnblom	0	0	1	0	½	—	1½

L. B-m

Lennart Liljedahl

NICOLAISKOLAN NORDISKA MÄSTARE

För första gången hade Sverige i år tillfredsställelsen att inbjuda till en nordisk lagturnering för skolor. Efter vår egen rikstävling visste vi också att Sverige verkligen hade ett representativt lag att skicka i elden. Men Norge och Danmark hade traditioner att förvalta, och inget var givet på förhand.

Göteborg låg geografiskt fint till för en tävling av det här slaget, och i Norska Sjömanskyrkan fann ungdomskommittén lämpliga lokaler. Turneringen ägde rum den 13—15 augusti.

Nicolaiskolan, Hälsingborg, vann en mycket stor seger. I första ronden måste Brobjergskolen, Århus, finna sig i nederlag vid samtliga bord: 6—0. De danska pojkarna med Flemming Jensen i spetsen kämpade tappert, men Nicolaiskolans lag gav ingen pardon. I sista ronden var Lambertseter skole förvarnade och tillät ingen överrumpling. Det såg ett slag ut som om matchen skulle sluta på ganska jämna siffror, men till sist fällde hälsingborgarnas seghet och segervilja utslaget. Två remier blev dock Lambertseters utdelning, medan Nicolai vann vid fyra bord.

Matchen Norge—Danmark blev en triumf för Lambertseter med 4½—1½. Som fjärde lag deltog utom tävlan en kombination från skolor i Göteborg, som lyckades hålla 3—3 mot Brobjergskolen men förlorade med 2—4 mot Lambertseter.

I segrande Nicolaiskolans lag spelade Stig Olausson, Sven Rosell, Per Persson, Tomas Truedsson, Bertil Pålsson och Ronny Sandström.

En blixtturnering med 23 deltagare vanns av Olausson före Pålsson, Willy och Hugo Klein, Oslo.

Den Nordiska skolturneringen planeras nästa år äga rum i Norge. Kanske finns det då möjligheter för finskt och varför inte också isländskt deltagande.

L. B-m

Juniorernas Mullsjö-läger

Alla de fem nordiska nationerna var representerade på sommarens träningsläger för schackjuniorerna. Sverige var förstås i majoritet med 19 schack- och idrottsbitna grabbar. Från Danmark kom den glade Flemming Jensen, Århus. Norrmannen Ronny Klaeboe från Oslo visade sig vara en baddare inte minst i blixt. Inte långt efter var Veikko Sakari Rantanen från Viiala, Finland, och islänningen Björn Sigurjónsson från Kópavogi i Reykjavik blev så fördjupad i ställningsanalvs att han vid avfärden glömde både "frack" och flygbiljetter...

Mullsjö Friluftsgård bjöd på en idealisk förläggning, fin mat och en härlig terräng att tumla om i. För schack hade storstugan ockuperats. Här kördes hårt med teori och praktik från morgon till kväll — man varvade förstås med utomhusidrotter till ungefär lika delar.

Egon Arvidsson, Alafors, var som vanligt den borne schackpedagogen. Han gav sina adepter många svåra nötter att knäcka, penetrerade Keres-varianten i spanskt, fyrspringarspel m. m. och delade med sig av finesser i slutspelskonsten. K. G. Dahl har alla schackjuniorers öra. Under fyra dagar före sin SM-start höll han grabbarna fångna med exempel ur sin turneringspraktik. En dag gästades lägret av Håkan Åkvist, som gav simultan. Förutom diverse träningsturneringar spelades ett parti med full betänketid som vid JSM.

Riksidrottsförbundets konsulent i Västergötland, Stig Gustavsson, ledde konditionsövningarna förträffligt. Friidrott, fotboll, tennis, terränglöpning, varpa, casting, simning — det var inte många grenar som

försummades. Bågskytte är en utomordentlig koncentrationsträning för schackspelare. En instruktör från Bågskytteförbundet gav de första lektionerna och lämnade sedan sin material kvar under resten av lägerdagarna. Gissa om det sköts med pil och båge.

Nummer ett på lägret i både schack och idrott blev Jan Johansson, Eksjö — ett namn att räkna med. Alla deltagarna höll sig dock gott framme — även senare i prislistorna vid JSM. För övrigt visar det sig att ungdomskommitténs träningsläger bär fin frukt på litet längre sikt. Årets juniormästare Lennart Liljedahl är lägertränad (Karlsnäsgården). Framgångarna följer naturligtvis inte automatiskt efter en lägervecka. Det är väl snarare så att våra bästa juniorer söker sig dit förr eller senare. Och det gör de säkert rätt i. Är det någon som redan nu har siktet inställt på sommaren 1966 och Frostavallen?

L. B-m

Korr-schack

Nya grupper startas!

När detta läses har höstens SM-tävlingar och mästargrupper startat, men det finns plats för fler deltagare i klasserna I (12 kr) klass II (10 kr) och klass III (7 kr).

Anmälningarna skall sändas till SSKK, M. Malmberg, Fleminggatan 9, Sollefteå, postgiro 5 20 52.

Nya pristagare i SSKK:

1:5: 1) G. Johansson, Boden 5 p, 2) S. Ferm, Gotl. Hässelby 4.

2:53: 1) G. Bergström, Skellefteå 5 p, 2) S. O. Holmström, Västerås 5.

2:61: 1) Göte Smås, Hedemora 4,5, 2—3) A. Pettersson, Falkenberg och A. Bergström, Göteborg 4.

Till klass II: J. Tegenfeldt, Uppsala, S. Davidsson, Virsbo 5.

3:9: 1) S. Söderkvist, Köping 5, 2) S. Å. Karlsson, Laxå 5.

3:10: 1) A. Björsson, Laxå 5,5, 2) I. Andersson, Bollebygd 5.

3:13: 1) Nils Tavelin, Husum 5,5, 2) O. Feldt, Kyrkhult 5.

3:15: 1) K. Å. Andersson, Ystad 5,5, 2) S. Alfredsson, Vävra 5.

Uppflyttningar:

Till klass M: Göte Nilsson, Karlskoga, Johnny Ivarsson, Strömtorp.

Till klass I: A. W. Ohlsson, Göteborg, Åke Andersson, Jönköping, Gert-Åke Nilsson, Lund, Bengt Arne Lind, Roma kloster, S. O. Öhlund, Härnösand, Göte Smås, Hedemora, Arthur Jansson, Jakobsberg.

Till klass II: J. Tegefelat, Uppsala, S. Davidsson, Virsbo, A. Björsson, Laxå, I. Andersson, Bollebygd, Nils Tavelin, Husum, Osvald Feldt, Kyrkhult, Kaj-Åke Andersson, Ystad, S. Alfredsson, Vävra, Bengt Johansson, Västerås, Stig V. Söderström, Johanneshov, Malte Carlsson, Lönsboda, Olle Jönsson, Lönsboda, G. Holmberg, Norrköping.

SSKK-spelare, som deltagit vid SM i Falköping och där kvalificerat sig till mästarklassen eller klass I, äger rätt att spela i samma klasser inom SSKK i fortsättningen. Spelare som på så sätt kvalificerat sig för deltagande i högre klass i SSKK ombedes att inkomma med meritförteckning till turneringsledaren i samband med anmälan till turnering.

Nordiskt nytt

ARNE GULBRANDSEN BLEV NORGEMÄSTARE

De norska mästerskapstävlingarna, som i år var förlagda till Mosjøen i Nord-Norge, hade samlat ett drygt hundratal deltagare, fördelade på 34 klubbar. Svein Johannessen och Arne Zwaig, som gjorde starka insatser i den Nordiska mästerskapstävlingen nyligen, var förhindrade att deltaga. I deras frånvaro blev det nu en mycket jämn tävling om titeln.

I den högsta klassen (Mester elite) delades de främsta platserna mellan Arne Gulbrandsen, Oslo SS, Ragnar Hoen, Oslo SS, samt Daan de Lange, Hamar. Samtliga dessa nådde 6 poäng. Närmast placerade sig Per Lindblom, Oslo SS, 5, Paul Svedenborg, Narvik, Jan Svenneby, Odin, Oslo, och Eivind Kjaerstad, Mosjøn, 4½.

Tävlingens stora överraskning blev den blott 18-årige Paul Svedenborg från Narvik, som gjort snabbkarriär i norskt elitschack. Han spelade nu helt glänsande men satte bort en del i onödan genom att ständigt dra på sig svår tidsnöd. Mycket uppmärksammat blev hans parti mot Ragnar Hoen, som han vann efter originellt och friskt angreppsspel.

I särspelet mellan de tre främsta, som avgjordes i Oslo, vann Gulbrandsen med 2½ poäng och erövrade därmed titeln norgemästare. Hoen nådde 2 poäng och de Lange 1½.

I klassen "Mester reserve" vann Dan H. Fosse, Oslo SS, på 7½ poäng. Närmast placerade sig Nils Larsen, Mosjøen, 6½, samt K. Falkeid, Stavanger, och A. B. Hansen, Jarl, 6.

Bäst placerade i klass I: F. Seres och A. Andreassen 7, P. Fiksaunet och Roald Berthelsen 6½.

I juniorklassen nådde Terje Wibe, Torger Strand och Tore Bremseth samtliga 6½ poäng. I särspelet segrade Wibe med 2 poäng.

Partier

Från kandidatmatcherna

Nr 97. KUNGSINDISKT

Larsen — Tal

Första matchpartiet

1. d4 Sf6 2. c4 g6

Medan Tal i sin segermatch mot Portisch föredrog det mera solida Nimzoindiska försvaret, går han nu tillbaka till sitt gamla favoritförsvar, ehuru det är mera riskabelt.

3. Sc3 Lg7 4. e4 0—0
5. Sf3 d6 6. Le2 e5
7. 0—0 Sc6

Najdorfvarianten, som var mycket på modet för ett par år sedan. Svart omgrupperar sina pjäser för ett kungsangrepp, medan vit lika energiskt går till aktion på den andra sidan.

8. d5 Se7 9. Se1 Sd7
10. f3 f5 11. g4

När detta drag spelades första gången (av Benkö mot Pachman i Portoroz 1958). såg det ganska ansvarslöst ut. Numera har det vunnit erkännande som ett genomtänkt sätt att ställa upp en barriär mot svarts framryckning (f4, g5, h5 o.s.v.). Vit vinner därigenom tid att ge sitt spel på damflygeln mera konkreta konturer.

11. — h5 12. g5 h4

De båda spelarna har frivilligt försvagat var sin bonde. Vit offrar praktiskt taget g5-bonden för att uppehålla motståndarens bönder och figurer, och svart försvagar h-bonden för att förhindra h4.

13. Sd3 f4 14. Kh1 Kf7
15. c5! Th8

Med Th5 och Sd7—f8—h7 i sikte. Om 15. — d×c5 så 16. Db3 eller 15. — S×c5 16. S×c5 d×c5 17. Lc4, i båda fallen med farliga hot.

16. Db3 b6

Så långt har båda spelarna gått en redan upptrampad väg. Först här tänkte Tal några få minuter för att eventuellt göra en avvikelse, men han avstod från det. Möjligtvis var 16. — Sf8 hans alternativ.

17. c×d6 c×d6 18. Da3! Sc5

Här går inte 18. — Sf8 för 19. Sb5.

19. S×c5 b×c5 20. b4 c×b4
21. D×b4 Lh3

Det hotade 22. La3.

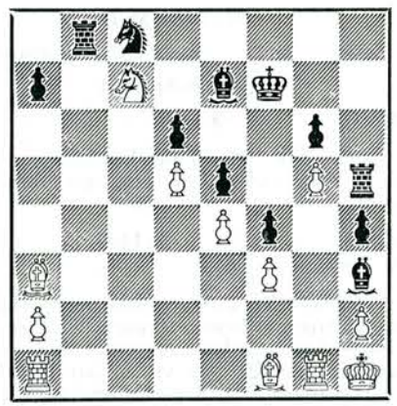
22. Tg1 Tb8 23. Sb5 Sc8
24. La3 Lf8

Tro mig eller inte — men allt detta var bara en öppningsvariant! Alla drag så långt tillhör ett parti Wade—Reshevsky, spelat i Syd-Amerika 1961. Koblentz, Tals lärare, promotor och nu hans sekundant, berättade, att Tal mycket väl kände denna "Mar del Plata-linje i Najdorf-varianten", vilken på senare tid analyserats av Taimanov. Men man kan säga, att det kanske skulle ha varit bättre för Tal, om han inte så väl känt till schackhändelserna på andra sidan jordklotet. Ty nu — just som partiet väl börjar — sätter Larsen in en hemmagjord förstärkning, som gör det möjligt för honom att förlänga initiativet.

25. Dc4! Le7 26. Dc7 D×c7
27. S×c7 Th5

Endast genom att få denna bonde ur vägen kan svart hoppas på motspel. Men det kostar honom en del värdefull tid.

28. Lf1!

Nyckeldraget, strategiskt sett. Vit erövrar antingen fältet e6 — som det sker i partiet — eller också den allt behärskande diagonalen h3—c8, vilket skulle bli fallet efter 28. — Ld7 29. Se6!! L×e6 30. d×e6 K×e6 31. Lh3† Kf7 32. Tac1 Sb6 33. Tc7, följt av Tgd1 eller Tgc1. I denna variant behöver vit inte bekymra sig om bonden g5. Ty om svart slår den, följer Lg4 och vit har praktiskt taget vunnit kvalitet, då tornet är helt instängt!

28. — L×f1 29. Tg×f1 T×g5

Åsikten bland de närvarande mästarna var, att detta var Tals avgörande misstag, medan han skulle haft goda utjämningschanser genom att först spela 29. — h3. Men detta är inte så klart, ty efter 30. Se6 L×g5 31. Tfc1 eller Tac1 och därefter 32. Tc7 behöver vit inte bekymra sig över att han förlorat en bonde.

30. Se6 Th5 31. Tac1 Kf6
32. Tc7 Th8 33. Tfc1 g5

Det sista tillfället att spela h3 där därmed borta.

34. h3 Tg8 35. T7c6 Kf7
36. Kg2 Kf6

Ett lejon i sin bur måste känna sig bättre till mods än Tal i en sådan ställning!

37. Kf1 Th8 38. Ke2 Tg8
39. Kd3 Th8 40. Tc7 Sb6
41. T1c6!

Ökningen av trycket är här av större betydelse än bara en bondevinst. Partiet avbröts här och uppgavs senare av svart utan fortsatt spel. Detta var inte så förhastat som det kan tyckas, ty om svart t.ex. spelar 41. — Sc8, följer 42. Sc5! och det hotar både 43. Sd7† och 43. Sb7.

Anm. för TfS av D. Andric

Nr 98. SPANSKT

Tal — **Larsen**

Andra matchpartiet

1. e4 e5

Detta spelar Larsen mycket sällan, men hans tredje och fjärde drag ger förklaringen.

2. Sf3 Sc6 3. Lb5 Sf6
4. 0—0 d6

Valet av det gamla solida men något passiva Steinitz-försvaret visar att Larsen är nöjd med remi, sedan han vunnit det första partiet. Visserligen får vit en lätt fördel i denna variant med något större terräng i slutspelet, men det är en sådan fördel som är svår att kvarhålla. Men med en sådan begränsad ambition utsätter man sig också för en långvarig psykologisk press, som det inte alltid går att uthärda.

5. d4 Ld7 6. Sc3 e×d4
7. S×d4 Le7 8. b3

Det vanliga är här 8. Te1, men, sedan han följt kända vägar alltför långt i det första partiet och med dåligt resultat, vill Tal nu vara den förste som avviker från kända spelsätt.

8. — S×d4 9. D×d4 L×b5
10. S×b5 Sd7 11. La3 a6

Inte 11. — Lf6 för 12. Dc4.

12. Sc3 Lf6 13. Dd2 0—0
14. Tad1 Te8 15. Tfe1 Sb6
16. Lb2

Den vita damen behöver en smula frihet — därför denna reträtt. Visserligen ser 16. Sd5 mera aktivt ut, men det skulle bara ha lett till förenkling efter 16. — S×e5 17. D×d5 b6.

16. — Dd7 17. a4 Dc6
18. a5 Sd7 19. La1

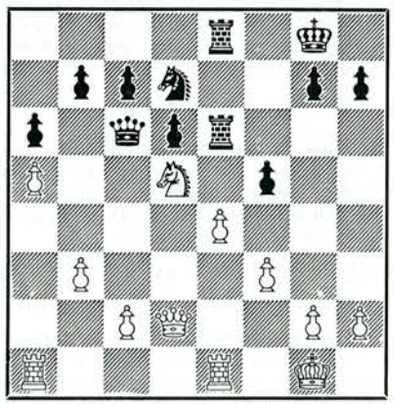
Förbereder Sd5.

19. — Te6

Här skulle 19. — L×c3 mera svarat mot svarts partianläggning. Ty därmed skulle man ha kommit till ett långsamt slutspelsmanövrerande efter 20. D×c3 (bondeoffret 20. L×c3 är inte korrekt) D×c3 21. L×c3.

20. Sd5 L×a1 21. T×a1 Tae8
22. f3 f5

Svart griper ivrigt tillfället att spela aktivt, medan det lugna 22. — Sf6 var att föredraga. Men nackdelarna med 22. — f5 var förstås inte så tydliga.

23. Te3!

Detta hade Larsen antagligen förbisett — och det är ändå mera obekvämt än vad det ser ut, eftersom det nu finns två hot: 24. Tc3 och 24. e×f5.

23. — f×e4

Alternativet var 23. — Dc5, vilket skulle ha krävt mycket exakt spel av vit, t. ex.

24. Kh1 f×e4 25. Tc3 e3! 26. S×e3 (26. Dd3 e2) Dg5 etc. Eller **24. Sf4** De5 25. S×e6 D×a1† 26. Te1 De5 etc. Eller **24. Dc3** D×c3 25. T×c3 f×e4 26. T×c7 med någon fördel för vit.

Men det bästa för vit vore antagligen **24. b4** (dock endast i förbindelse med de följande dragen, som inte är lätta att finna) Da7 25. Kh1!! och nu t.ex. 25. — Se5 26. e×f5! Sc4 27. T×e6! S×d2 (27. — T×e6 28. Dg5) 28. T×e8† Kf7 29. Tae1 och matt följer. Samma taktiska idé avgör efter 25. — b5 26. a×b6 S×b6 27. e×f5 Sc4 (27. — T×e3 28. S×e3 eller 27. — S×d5 28. T×e6) 28. T×e6! o.s.v.

24. Tc3 Sc5

Med förhoppningen 25. b4 e×f3 26. b×c5 (26. g×f Te2) Te2. Men här har vi ett nytt fall av ett hot (b4) som är starkare än dess utförande, åtminstone för en tid.

25. Sf4! e3

Om 25. — Tf6, så 26. b4.

26. Dd4 Te5 27. b4 e2
28. Te1 Da4

Detta räddar pjäsen, men inte partiet.

29. Tc4 Sd7 30. T×c7 Sf6
31. D×d6 Da2 32. h4

Detta är att betrakta som ett förståndigt väntedrag, eftersom vit antagligen såg vilket fel (förberett genom Da2) som han nu kunde invänta. Här eller i det föregående draget kunde svart med Da3 åtminstone hotat något, om det också var lätt parerat med Sd3 och eventuellt Dg3. Men det behöver väl knappast sägas, att Larsen här var i en plågsam tidsnöd.

32. — Sd5? 33. Tc5! S×f4
34. T×e5 Tf8 35. g3 Df7
36. g×f4 D×f4 37. T1×e2 Uppg.

Anm. för TfS av D. Andric

Nr 99. GRÜNFELD

Larsen — **Tal**

Femte matchpartiet

1. d4 Sf6 2. c4 g6
3. Sc3 d5

Detta drag markerar Larsens psykologiska seger i slutet av matchens första hälft. Tal avstår från sitt älskade Kungsindiska försvar och väljer en öppning som han mycket sällan spelat.

4. Lf4

En gammal linje som nyligen föryngrats.

4. — Lg7 5. e3 c5

Detta spelas som regel först sedan svart rockerat. Tal är tydligen villig att betala vad slags pris som helst för initiativet, otillfredsställd med det jämna resultatet efter de fyra första partierna. De två huvudlinjerna efter 5. — 0—0 är 6. Tc1 c5 7. d×c5 Le6 8. Sf3 Sc6 9. Sg5 och nu antingen 9. — Da5 eller Gligorics nyhet 9. — Lg4!? 10. f3 e5 etc. — eller också 6. c×d5 S×d5 7. S×d5 D×d5 8. L×c7 Sa6 9. L×a6 D×g2 10. Df3 etc.

Det tidiga 5. — c5 kan inte utnyttjas genom 6. L×b8 T×b8 7. Da4†, eftersom svart får tillräcklig ersättning för bonden på olika sätt, bl. a. så som framgår av följande: 7. — Ld7 8. D×a7 c×d4 9. D×d4 d×c4 10. L×c4 b5 jämte 11. — b4.

6. d×c5 Da5 7. Tc1 d×c4
8. L×c4 0—0 9. Sf3 Sc6
10. 0—0 D×c5

Den enda nackdelen för svart här och i liknande ställningar är damens utsatta läge. Tals följande improvisationer löser inte detta problem.

11. Lb3 Dh5

Kanske 11. — Da5 förtjänar mera beaktande.

12. h3 e5?

Ett klart tecken på att Tal antingen saknar erfarenhet av eller den rätta känslan för detta speciella försvarssystem. Draget ser aktivt ut men orsakar en del knappt skönjbara men bestående svagheter i svarts ställning.

13. Lh2 Td8 14. Sd2! Dh6

Dambyte skulle fastställa vits positionella fördel. Tal väljer att fiska i grumligt vatten.

15. De2 Lf5 16. Tfd1 Ld3
17. Df3 Dh4 18. Lg3

Inte 18. Sd5? e4! etc.

18. — Dh5

Nu var 18. — Db4 åtminstone mera konskevent, men det skulle ändå inte gjort slut på svarts svårigheter med damen, t. ex. 19. a3 (Inte 19. Sd5? T×d5! 20. L×d5 e4) De7 (På andra damdrag är 20. Lh4 till och med ännu starkare, och dåligt är också 19. — e4 20. a×b4 e×f3 21. b5 jämte g×f3) 20. Lh4 (Inte 20. Sd5 för 20. — S×d5 21. L×d5 T×d5! 22. D×d5 Le2! med utjämning) 20. — e4 21. Dg3 med det oangenäma hotet 22. Sd5.

Något pris måste slutligen betalas för damens kringflackande.

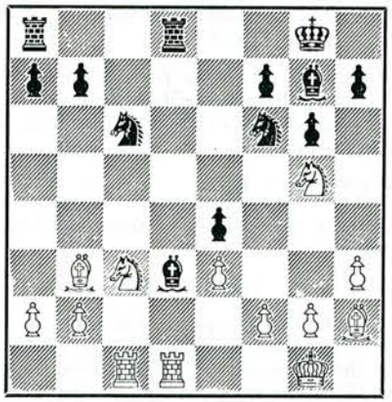
19. D×h5 S×h5 20. Lh2

Med 20. Lh4 Lf6 uppnås ingenting.

20. — Sf6?

Tal var inte nöjd med 20. — e4 (20. — Sa5 21. g4), då efter 21. Sd×e4 L×e4 22. S×e4 L×b2 vits fördel skulle bli mycket klar med två löpare opererande i en öppen ställning och därtill med icke-symmetrisk bondeställning. Det verkar som om det var i detta moment som Tal förbiseg vits 25:e drag. Han var här redan i tidsnöd — ett ovanligt fall för en spelare som är berömd för sitt snabba tänkande.

21. Sf3 e4 22. Sg5

Detta är bestraffningen till slut. Tals nästa drag är detsamma som att skriva under protokollet, men inte heller 22. — Td7 skulle varit en räddning, som följande intressanta varianter visar: 23. Sg×e4 och nu:

23. — L×e4 24. T×d7 S×d7 25. S×e4 L×b2 26. Td1 följt av 27. Sd6 (26. — Sde5? eller Sce5? 27. f4) och vit vinner en bonde till att börja med.

23. — S×e4 24. S×e4 L×b2 25. T×c6!! b×c6 (eller 25. — L×e4 26. T×d7 L×c6 27. T×f7) 26. Sc5 Tad8 27. S×d7 T×d7 28. g4!!! (inte 28. Lc2 Lf5!) c5 (annars Lc2) 29. La4! Td8 (eller 29. — Td5 30. Lc6 Td8) 30. Lb5! och vit vinner.

22. —	**Tf8**	**23. Ld6**	**h6**
24. L×f8	**T×f8**	**25. Sf3**	**Te8**
26. Se1	**La6**	**27. Sa4**	**Lb5**
28. Sc5	**Sa5**	**29. La4**	**L×a4**
30. S×a4	**Te7**	**31. Tc8†**	**Kh7**
32. Sc5	**Sc4**	**33. b3**	**Sb6**
34. Tb8	**Tc7**	**35. b4**	**Sfd5**
36. a3	**Sc3**	**37. T1d8**	**Sc4**
38. T×b7	**T×b7**	**39. S×b7**	**S×a3**
40. Td7	**Lf8**	**41. T×f7†**	**Kg8**
42. Tf6	**Kg7**	**43. Ta6**	**L×b4**
44. Kf1	**Sab5**	**45. Sc2**	**Le7**
46. Sd4	**S×d4**	**47. e×d4**	**Sb5**
48. Ta4	**Kf6**	**49. Sc5**	**Kf5**
50. Ta5			

Det sista draget förseglades öppet av Larsen (om 50. — S×d4 så 51. Sb3†) och svart gratulerade sin motståndare och gav upp. Och Larsen förtjänade det helt och fullt, eftersom hans exakta spel här avspeglade en beundransvärd vilja att vinna, sedan han låtit Tal slippa undan i det föregående partiet.

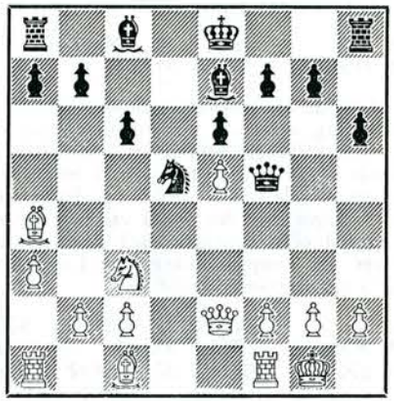
Anm. för TfS av D. Andric

Nr 100. ALJECHIN

Tal — Larsen

Sjätte matchpartiet

1. e4 Sf6 2. e5 Sd5 3. d4 d6 4. Sf3 d×e5 5. S×e5 e6 6. Df3 Df6 7. Dg3 h6 8. Sc3 Sb4 9. Lb5† c6 10. La4 Sd7 11. 0—0 S×e5 12. d×e5 Dg6 13. Df3 Df5 (13. — S×c2 går inte för 14. L×c6†) 14. De2 Le7 15. a3 Sd5

16. Sb5!! c×b5 17. D×b5† Kd8 18. c4 D×e5 19. c×d5 Ld6 20. g3 Dd5 21. De2 Ke7 22. Td1 Da5 23. Dg4 Df5 24. Dc4 (Inte 24. D×g7 Le5 och den vita damen är fångad.) 24. — Dc5 25. Dd3 Dd5 26. Dc3 Le5 27. De1 Dc5 28. Ld2 Kf6 29. Tac1 Db6 30. Le3 Da6 31. Db4 (hotar Lb5 med damvinst) b5 32. L×b5 Db7 33. f4 Lb8 (33. — Lc7 34. Dc3†) 34. Lc6 Uppg.

Nr 101. SICILIANSKT

Tal — Larsen

Tionde matchpartiet

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 e6 5. Sc3 d6 6. Le3 Sf6 7. f4 Le7 8. Df3 0—0 9. 0—0—0 Dc7 10. Sbd5 Db8 11. g4 a6 12. Sd4 S×d4 13. L×d4 b5 14. g5 Sd7 15. Ld3 b4 16. Sd5! e×d5 17. e×d5 (Hotar löparoffer på h7 jämte Dh5† samt därpå även löparoffret L×g7 med avgörande angrepp!) 17. — f5 18. Tde1 Tf7 19. h4 Lb7 20. L×f5 T×f5 21. T×e7 Se5 22. De4 Df8 23. f×e5 Tf4 24. De3 Tf3 25. De2 D×e7 26. D×f3 d×e5 27. Te1 Td8 28. T×e5 Dd6 29. Df4 Tf8 30. De4 b3 31. a×b3 Tf1† 32. Kd2 Db4† 33. c3 Dd6 34. Lc5! D×c5 35. Te8† Tf8 36. De6† Kh8 37. Df7 Uppg.

Från Finlandsmästerskapet

Nr 102. SICILIANSKT

H. Westerinen — A. Kiviaho

1. e4	**c5**	**2. Sf3**	**d6**
3. d4	**c×d4**	**4. S×d4**	**Sf6**
5. Sc3	**Sc6**	**6. Lg5**	**e6**
7. Dd2	**a6**	**8. 0—0—0**	**Ld7**
9. f4	**b5**		

Westerinen och Kiviaho har mötts i otaliga turneringspartier med sicilianskt och alltid har det förekommit någon teoretiskt intressant variant. Svarts bästa fortsättningar här är jämte partidraget 9. — Le7, medan 9. — h6 10. Lh4 S×e4 leder till förvecklingar, som enligt spelöppningsteorin leder till vits fördel.

10. L×f6 g×f6

Efter 10. — D×f6 11. L×b5! a×b5 12. Sd×b5 Dd8 13. S×d6 L×d6 14. D×d6 De7 15. a4! osv. är slutspelet gynnsamt för vit, som bör vinna genom att rycka fram med damflygelns bondefalang.

11. f5	**Db6**	**12. f×e6**	**f×e6**
13. S×c6	**L×c6**	**14. Df4**	**Kf7**

Tidigare har spelats 14. — Le7 med ungefär lika spel. Partidraget härstammar från ett korrespondensparti Gurvitj—Mazurenko som spelades i det 1:a ukrainska korrespondensmästerskapet.

15. Ld3	**h5**	**16. Kb1**	**Dc5**
17. Thf1	**Le7**	**18. Tde1**	**De5**
19. Dh4	**Tag8**	**20. Tc2**	

Så långt har svart klarat sig bra och vit synes inte ha någon lovande genombrottsmöjlighet. Å andra sidan är också svarts ställning passiv. I de nästa dragen försöker Kiviaho att placera de svarta figurerna till aktivare positioner, men överraskas snart av en brilliant kombination. Svarts ställning är i varje fall ömtålig.

20. —	**a5**	**21. De1**	**Ld8**
22. Df2!	**b4**	**23. Da7†**	**Le7**

Det bästa försvaret var 23. — Kf8! Ställningen förblir då ytterst svårbehandlad. Vit står bättre och detta också i ett eventuellt slutspel, men om detta betyder reella vinstchanser är en annan sak.

24. Sd5! L×d5

Eller 24. — e×d 25. e×d Ta8 26. Df2! D×d5 27. T×e7†! K×e7 28. D×f6 Kd7 29. Dg7† och vit vinner lätt.

25. e×d5 Ta8

Om nu 25. — D×d5, så följer 26. T×f6†! K×f6 27. Tf2† jämte matt eller damvinst.

26. Dd7 Thd8

Inte nu heller går D×d5, ty vit vinner dam med 27. T×e6 D×e6 28. Lg6†!

27. d×e6†	**Kf8**	**28. T×e5**	**T×d7**
29. T×h5	**Td—a7**	**30. Le4**	**Td8**
31. Th8†	**Kg7**	**32. Th7†**	**Kg8**
33. Tf3	**Uppg.**		

Ett parti, typiskt för Westerinens kombinationsstil.

Anm. för TfS av E. Böök

Från landskampen Finland—Estland

Nr 103. DAMGAMBIT

I. Nei — E. Böök

1. d4	**d5**	**2. c4**	**c6**
3. Sc3	**Sf6**	**4. Sf3**	**e6**
5. Lg5	**d×c4**	**6. e4**	**b5**
7. e5	**h6**	**8. Lh4**	**g5**
9. S×g5	**h×g5**	**10. L×g5**	**Sbd7**

Det är Botvinnik, som utvecklat detta försvar till ett skarpt men även tveeggat vapen. Därför kallas den i den ryska schacklitteraturen Botvinniks variant. Efter svarts 10:e drag har vi huvudvariantens grundställning. En annan mera energisk möjlighet består i 9. e×f6 g×h4 10. S×e5 o.s.v. med vilda förvecklingar. Vit väljer nu en fortsättning, som egendomligt nog är angiven i alla spelöppningshandböcker som ledande till fördel för vit.

11. e×f6	**Lb7**	**12. Le2**	**Db6**
13. a4			

I den berömda radiomatchen Sovjetunionen—USA 1945 i partiet Denker—Botvinnik fortsattes här med 13. 0—0 0—0—0 14. a4 b4 15. Se4 c5! 16. Db1 Dc7 och svart vann elegant i 25 drag. Den tjeckiske stormästaren Pachmann kom efteråt på idén

att spela genast 13. a4 b4 14. a5! Dc7 (Eller 14. — Da6 15. b3! b×c3 16. L×c4 Lb4 17. 0—0 D×a5 18. T×a5 L×a5 19. Da1 Lb4 20. La6 till vits fördel.) 15. a6! med klar fördel. Både Nei och jag hade väl läst detta, men glömt den teoretiska dragföljden. Det bästa var, att ingendera av oss under spelet kom på tanken att spela 13. — b4.

13. — 0—0—0!

Mycket enkelt! Om vit nu rockerar, spelar svart 14. — b4 med övergång till partiet Denker—Botvinnik. Vit fördriver därför damen till a6, vilket dock inte förbättrar hans utsikter.

14. a5 Da6 15. 0—0 c5!
16. d5

Vit siktar redan nu på följande kombinationer, ty han har ingenting bättre än att fiska i grumligt vatten.

16. — e×d5 17. S×d5 Dd6
18. Sf4 De5 19. Lf3!?

Något bättre var det passiva försvaret 19. h4, men då kan svart övergå till ett vunnet slutspel: 19. h4 Lh6! 20. Sh3 L×g5 21. h×g5 S×f6 22. Lg4† Kb8! 23. De2 S×g4 24. D×g4 Td4! 25. Dg3 (Eller 25. f4 De3† 26. Tf2 Td2 27. Taf1 T×b2 osv.) D×g3 26. f×g3 Td2 27. Tf2 Thd8 28. Taf1 b4 och vit har inget försvar.

19. — D×g5 20. L×b7† Kc7

Svart vill slå först sedan springaren täppt diagonalen f3—a8. På 21. Df3 skulle följa 21. — Se5.

21. Sd5† K×b7 22. a6† Kb8

Mindre exakt. Med 22. — Kc6! 23. Se7† (24. Sc3 Se5! osv.) L×e7 24. f×e7 Td—g8 25. g3 Dh5 kunde svart avgjort partiet i några få drag. Nu får vit goda motchanser.

23. Se7 Df4

Hotet 24. Df3! måste avvärjas!

24. g3 Dc7 25. Dd5 L×e7

Felaktigt vore 25. — S×f6 26. Sc6† Kc8 27. Df5†! Td7 28. Se5! och vit har övertagit initiativet.

26. f×e7 Tde8 27. Tfe1 f6
28. Df7

I högsta tidsnöd hittar vit inte det bästa draget 28. Ta5!, som skulle givit vit goda remichanser: 28. Ta5! b4! 29. Tb5† Sb6 30. D×c4 T×e7 31. T×e7 D×e7 32. Df4†! (Svagare är 32. D×c5 De1† 33. Kg2 De4† 34. Kg1 Td8 35. Dc1 De2 36. Df4† Ka8 37. Tc5 Td1† 38. Kg2 Df1† 39. Kf3 Td3† 40. Kg4 Dd1† 41. Kh3 Td4 och svart vinner.) Dc7 33. D×c7† K×c7 34. T×c5 Kd6 35. Tb5! Tc8 36. T×b4 Tc4 37. Tb5 Ta4 38. h4 T×a6 och svart har allt ännu vinstchanser, men vid bästa spel håller vit remi. Men vit hade endast sekunder kvar av betänketiden med tidskontrollen vid 50:e draget.

28. — Se5 29. D×f6 D×e7
30. D×e7 T×e7 31. Kg2 T×h2†
32. K×h2 Sf3† 33. Kh3 T×e1
34. Ta5 Sd4 35. Uppg.

Partiet ger spelöppningsteoretikerna något att tänka på.

Anm. för TfS av E. Böök

Nr 104. SICILIANSKT

K. Arasola			K. Pohla
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	a6	6. Lg5	Sbd7
7. f4	Da5		

Vits 7:e drag gäller som mindre bra på grund av 7. — Db6 8. Dd2 D×b2 osv. Efter 9. Sb3! synes vit dock ha rätt så goda taktiska möjligheter.

8. Df3 g6 9. 0—0—0 Lg7
10. g4 Sc5 11. L×f6 L×f6
12. Kb1

Med rätlinjiga energiska drag har vit klarat spelöppningen, men även svart har lovande motchanser. Vit avstår från det lockande 12. Sd5 D×a2! 13. Sc7† Kf8 14. S×a8 Da1† 15. Kd2 D×b2 16. Se2 b5 17. g5 Lg7 18. Sg3 Lb7 19. Sc7 e6 osv. eller liknande varianter, ty svart vinner i alla fall springaren på a8 och behåller även därefter ett lovande initiativ. Efter textdraget följer det en inte mindre skarp slagväxling.

12. — h5! 13. f5! h×g4
14. D×g4 Th4 15. Dg2 L×d4
16. T×d4 L×f5

Svart har vunnit bonde, men med det följande kvalitetsoffret återtar vit initiativet.

17. e×f5! T×d4 18. f×g6 0—0—0

18. — f×g6 19. D×g6† Kd7 20. Dg7! Td2! 21. Lg2† Kd7! 22. Lh3† Kc6 osv. leder till remi. Lång rockad är säkrare, ty svart har en klar remikombination till förfogande.

19. g7 Se4!

På 19. — Tg8 följer 20. Df2 jämte 21. D×f7. Om vit nu spelar 20. Ld3, så följer det 20. — S×c3† 21. b×c D×c3! 22. g8D T×g8 23. D×g8† Kc7 och svart har minst remi.

20. g8D S×c3† 21. b×c3 Td1†
22. Kb2 Db6† 23. Ka3 Da5†
24. Kb2 Db6† 25. Ka3 Remi

Ett parti med överraskande vändningar!

Anm. för TfS av E. Böök

Zagreb 1965

Nr 105. ANTAGEN DAMGAMBIT

Petrosian			Portisch
1. d4	d5	2. c4	d×c4
3. Sf3	Sf6	4. e3	e6
5. L×c4	c5	6. 0—0	a6
7. a4			

Spelades mycket ofta i VM-matchen Botvinnik—Petrosian.

7. — Sc6 8. De2 Le7

Här kan man spela 8. — c×d4 — beroende på vem man har som motståndare.

9. d×c5

Med 9. Sc3 c×d4 10. Td1 kommer man in i en variant som leder till lika spel, och 9. Td1 verkar inte heller lovande. I det senare fallet kan vit efter 9. — Dc7 10. Sc3 0—0 försöka drag som 11. b3 eller 11. Ld2 eller 11. h3, men intet av dessa drag har visat sig ge vit någon fördel.

Därför är textdraget just nu mera populärt, men partiets förlopp kan gott utgöra slutpunkten på den teoretiska diskussionen beträffande detta drag. Så alltjämt återstår frågan: skall man försöka hitta någon förbättring i de varianter som börjar med 9. Td1 eller är man rent av tvungen att sätta draget 7. a4 i fråga.

9. — Se4!

Detta verkar mera övertygande än 9. — L×c5, vilket spelades av Petrosian i åttonde partiet i matchen mot Botvinnik och ledde till ett lätt övertag för vit efter 10. e4 Sg4 11. e5.

10. Td1 Dc7 11. b3 S×c5
12. Lb2 0—0 13. Sbd2 Ld7
14. e4 Tfd8 15. De3

Man kan säga att vit ändå har en mikroskopisk fördel, men den är i så fall ytterst svår att kvarhålla. Emellertid — när man ser på Petrosians spel några drag framåt, så får man det intrycket att han skulle föredragit att ha de svarta pjäserna och succesivt utjämna spelet — i stället för att ha denna skugglika fördel. Och om man inte kan låta bli att vantrivas i en bra ställning, så måste det sluta illa. Vi kommer att få se världsmästaren göra en serie misstag — för det mesta av psykologiskt slag — och när han slutligen gör ett taktiskt misstag, så är det i en ställning som redan är förlorad för honom.

15. — Le8 16. Le2 a5
17. Sc4 Lf8 18. Sd4 Sb4
19. Tac1 b6 20. Td2 Db8
21. Tcd1 Ta7!

Förbereder avbyte av tornen, varefter svart har sina övriga pjäser bättre placerade. Detta är en ställning av sådant slag som brukar ge anledning till "stormästarremier". Men om man är världsmästare och har de vita pjäserna, så är det inte lätt att bjuda remi, och om så ens motståndare glömmer att bjuda...

22. Sa3 e5 23. Sdb5 T×d2
24. T×d2 Td7 25. T×d7 L×d7
26. Sc4 f6 27. Sd2

... så fortsätter man att spela och att försöka och vänta...

27. — Le6 28. Kf1

... tills man kommer i tidsnöd, och slutligen, eftersom man inte kan uträtta någonting, tillgriper man kungsdrag, ehuru väl tidigt...

28. — Dd8 29. Dc3 Scd3
30. La3 Sf4 31. g3 S×e2
32. K×e2 Lc5 33. f3 h5
34. Sc4 Dd7 35. Dd2?

... och slutligen, sedan man plötsligt insett att man står sämre, försöker man förenkla — men just i det minst lämpliga ögonblicket. Och slutet kommer stilla, nästan utan att man märker det: en av ens pjäser går på tå bort ifrån en:

35. — L×c4† 36. b×c4 Dh3
37. Ke1 h4 38. Kd1 Df1†
39. Uppg.

Ty 39. De1 D×e1† 40. K×e1 Sc2†. Detta var världsmästarens enda förlustparti i turneringen.

Anm. för TfS av D. Andric

Spelet om SM

Första partiet

Nr 106. CARO-KANN

Z. Nilsson — **M. Johansson**

1. e4	c6	2. d4	d5
3. Sc3	d×e4	4. S×e4	Lf5
5. Sg3	Lg6	6. Lc4	

Här hade vit att välja mellan ett stort antal fortsättningar, t.ex. den klassiska 6. h4 h6 7. Sf3 Sd7 8. Ld3 (eller 8. h5 Lh7 9. Ld3) L×d3 9. D×d3 Dc7. Efter 6. h4 h6 förekommer också 7. Sh3 för att fortsätta med springaren till f4. Vidare har prövats 6. Sf3, Sh3 och 6. S1e2.

6. —	e6	7. S1e2	Sf6
8. Sf4	Ld6	9. Lb3	

Pachman förser detta drag med utropstecken och anger det som vits bästa fortsättning. Syftet är att förbereda c4. 9. h4 är dåligt på grund av 9. — Dc7 och efter 9. 0—0 Sd5 står svart också bra.

9. —	Sbd7		

I huvudvarianten spelas 9. — Sd5 10. S×g6 h×g6 11. Se4 Le7 12. 0—0 Sd7 13. c4 med någon terrängövervikt för vit.

10. 0—0	Sd5	11. S×d5	

Av allt att döma sämre än 11. S×g6 h×g6 12. Se4 Le7 13. c4 (se ovan).

11. —	c×d5	12. f4	Dh4!
13. Sh1			

Ej 13. f5 L×f5 14. S×f5 D×h2† 15. Kf2 e×f5 16. Te1† Kf8 17. Df3 Sf6 med fördel för svart.

13. —	0—0	14. g3	De7
15. Sf2	Sf6	16. c3	b5
17. a3			

Z accepterar att spela defensivt, helt mot sina vanor. En möjlighet att ställa till bråk var 17. f5 för att på 17. — e×f5 spela 18. Lg5 med de båda hoten Df3 och L×d5. På 17. — L×d5 18. Lg5 h6 19. L×f6 D×f6 skulle 20. Sd3 jämte ev. Sf4 ge en del praktiska chanser.

17. —	a5	18. Df3	Tab8
19. Le3	Tfc8	20. Tfc1	Tc7
21. De2	h6	22. h3	Se4!
23. S×e4	L×e4	24. Lc2	f5
25. L×e4			

Det är förståeligt, att vit vill eliminera den starka mittspelspjäsen på e4. Med hänsyn till slutspelet borde han dock ha låtit bli, låt vara att svart i alla fall har mycket goda chanser.

25. —	f×e4	26. a4	Dd7
27. a×b5	D×b5	28. D×b5	T×b5
29. Tc2			

Det hade varit bättre att med 29. Ta2 söka förhindra den svarta a-bondens framryckning.

29. —	Tc4	30. Kf2	a4
31. g4	Tb3	32. Ld2	Kh7
33. Ke2	Kg6	34. Ta2	Tb7
35. Tc1	Tb3	36. Tca1	a3
37. b×a3	Ta4	38. Ke3	Lc7
39. Ke2	La5	40. Tc2	Ta×a3
41. T×a3	T×a3	42. Kd1	Kf6
43. Tc1	Kf7?		

Efter 43. — g5 44. f×g5 h×gg5 hade svart hotat att genomföra den starka manövern La5—c7—f4.

44. Kc2	Ta2†	45. Kd1	e3

Eller 45. — g5 46. f×g5 h×g5 47. L×g5 Th2 48. h4 Th1† 49. Kc2 T×c1† 50. K×c1 L×c3 51. Le3.

46. L×e3	Th2	47. c4	T×h3
48. Ke2	d×c4	49. T×c4	Tg3
50. Remi			

Anm. för TfS av Ernst Åhman

Andra partiet

Nr 107. KUNGSINDISKT

M. Johansson — **Z. Nilsson**

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sf3 Lg7 4. g3 0—0 5. Lg2 d6 6. 0—0 Sc6 7. Sc3 e5 8. d5 Se7 9. e4 Lg4 10. Le3 Dd7 11. c5 Lh3 12. c×d6 c×d6 13. Tc1 L×g2 14. K×g2 h6 15. Se1 Sg4 16. Ld2 f5 17. f3 Sf6 18. Sd3 g5 19. Sf2 f4 20. Da4 Da4 21. S×a4 Tfc8 22. Sd3 T×c1 23. T×c1 Tc8 24. b3 T×c1 25. L×c1 Sc8 26. Sc3 a6 27. Sb2 Lf8 28. Sc4 b6 29. a4 Sd7 30. La3 Le7 31. Kf2 Kf7 32. Ke2 h5 33. Kf2 Ke8 34. Kg2 Kf7 35. Se2 Kf6 36. Sc3 Remi.

Tredje partiet

Nr 108. RETI

Z. Nilsson — **M. Johansson**

1. c4	c6	2. g3	d5
3. Lg2	Sf6		

3. — d×c4 4. Dc2.

4. Sf3	g6		

Svart försöker länka in spelet i en variant av Grünfeld, men vit undviker detta dels av taktiska skäl och dels därför att Lg2 redan har spelats.

5. b3	Lg7	6. Lb2	0—0
7. 0—0	a5		

Som fortsättningen visar spelas inte detta drag för blockad och skydd åt fältet c5 utan som angrepp mot damflygeln, vilket inte förefaller att vara någon sund idé.

8. d3	a4	9. c×d5!	c×d5
10. b4	Sbd7	11. a3	Te8
12. Sc3	Sb6	13. Tc1	Ld7
14. Se5	Le6	15. Sb5	Sfd7
16. f4	S×e5	17. f×e5	Tc8
18. T×c8	D×c8	19. Dc1	

I betraktande kom 19. Ld4 Sd7 20. D×a4 S×e5 21. Sc7 och på 21. — Sf3† 22. L×f3 L×d4† 23. Kg2 eller 21. — Ld7 22. Da5.

19. —	Sd7	20. Sc7	Tf8
21. S×d5	L×d5	22. D×c8	

22. L×d5 e6 23. Lc4 S×e5 24. Lb5 hade bl. a. hotat Da1.

22. —	T×c8	23. L×d5	e6
24. L×b7	Tc2		

Vit har två bönder mer och löparparet, men ställningen är inte lätt vunnen, eftersom flera vita bönder hänger och svarts torn utövar ett avsevärt tryck. Med 25. La1 hade Z ställt motståndaren inför valet mellan A. 25. — T×e2 26. Lc6 S×e5 27. L×e5 L×e5 28. L×a4 Ta2 29. Le8; B. 25. — S×e5 26. d4 Sg4 27. d5 och C. 25. — L×e5 26. d4 Lg7 27. e4.

25. Lc1	S×e5	26. Te1	Sg4
27. h3	Ld4†	28. Kg2	Se5
29. Kf1	S×d3!	30. Remi	

Anm. för TfS av Ernst Åhman

Fjärde partiet

Nr 109. OREGELBUNDET

M. Johansson — **Z. Nilsson**

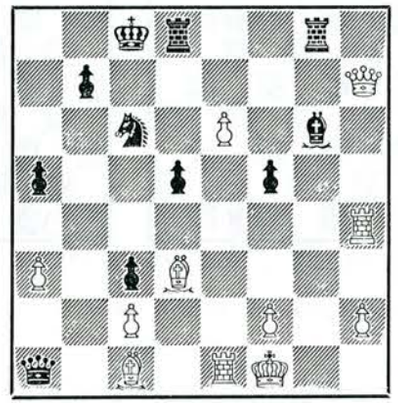
1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. g3 c5 4. d5 e5 5. Lh3 d6 6. L×c8 D×c8 7. Sc3 Lg7 8. e4 0—0 9. Sf3 Dh3 10. De2 Sa6 11. Ld2 Sc7 12. Tb1 h6 13. b4 c×b4 14. T×b4 b6 15. Sh4 Sa6 16. Tb1 Sc5 17. f3 Sh5 18. Df1 Dd7 19. De2 Dh3 20. Df1 Dd7 21. De2 Dh3 22. Df1 Remi.

Från VM-final IV

Nr 110. FRANSKT

Sture Nyman — **Lim Hong Gie**

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Lb4 4. e5 c5 5. a3 L×c3† 6. b×c3 Dc7 (6. — Se7 7. Dg4 0—0 8. Sf3 Sbc6 9. Ld3 f5 10. e×f6 är till fördel för vit.) **7. Dg4 f5** (Eller 7. — c×d4 8. D×g7 D×c3† 9. Kd1 D×a1 10. D×h8 Kf8 11. Ld3) **8. Dg3 Se7** (Eller 8. — c×d4 9. c×d4 Se7 10. Ld2 0—0 11. Ld3 b6 12. Se2 La6 13. Sf4 med fördel för vit.) **9. D×g7 Tg8 10. D×h7 c×d4** (Eller 10. — Sc6 11. Se2 c×d4 12. Kd1 med likvärdigt spel.) **11. Kd1** (Eller 11. Se2 Sbc6 12. Dh5† Kd8 13. Kd1) **Sc6 12. Dh5 Sg6 13. Sf3** (Inte 13. Se2 d3! 14. c×d3 S×e5 och svart står bättre.) **13. — d×c3 14. g4 Se7** (Om nu 14. — S×e5 så 15. g×f5 e×f5 16. S×e5 D×e5 17. Lg5 med plus för vit.) **15. Ld3 Ld7 16. g×f5 e×f5 17. e6! La4** (Bättre än 17. — L×e 18. Te1 Lf7 19. Lb5† Kd8 20. Lg5.) **18. Tb1 0—0—0 19. Tb4** (Ett vågspel, men svart hotar få övertag i centrum.) **19. — Le8 20. Dh6 a5 21. Td4 Sc6 22. Lg5 Sge7 23. Th4 Tg6 24. Dh8 Db6 25. Le3 Db1† 26. Lc1 Da1 27. Te1 Tg2** (Vinner kvalitet eller bonde, men . . .) **28. Ke2! Sg6 29. Dh7** (Eller 29. L×f5 S×h8 30. e7† Ld7 31. e×d8 S×d8 32. T×h8 L×f5 33. T×d8† K×d8 34. Lg5† T×g5 35. T×a1 Tg4 med lika spel.) **29. — Sge7** (Svart inser faran! 29. — S×h4 30. Lf4!) **30. Kf1 Tg8 31. Sd4** (Ger vit övertaget. 31. — S×d4 32. T×d4!) **31. — Lg6 32. S×c6 S×c6**

33. e7! (Ett välplanerat positionellt damoffer!) **L×h7** (Eller 33. — Tde8 34. D×g6 T×g6 35. L×f5†!) **34. e×d8† T×d8** (Eller 34. — S×a8 35. T×h7 Da2 36. Lf4!) **35. T×h7 Da2** (Inte 35. — Tf8 för 36. Lf4 D×a3 37. Te8† T×e8 38. L×f5† Kd8 39. Lc7 matt.) **36. Lf4 Td7 37. Te8† Sd8 38. L×f5 Dc4† 39. Ke1 D×f4 40. T×d7 Dd2† 41. Kf1 Kb8 42. Td7×d8† Ka7 43. Ta8† Kb6 44. Te6† Kb5** (44. — Kc7 45. Tc8† leder till damförlust.) **45. a4! Kb4** (Eller 45. — K×a4 46. Tb6 och matt i några drag.) **46. Tb6† Ka3 47. T×a5** och svartspelaren fortsatte den hopplösa kampen ytterligare tretton drag, innan han gav slaget förlorat.

Anm. för TfS av Sture Nyman

Studier

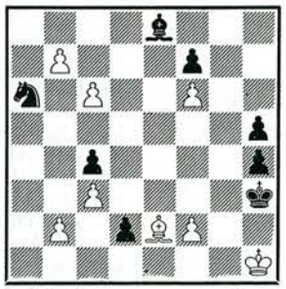
Bidrag och lösningar till ERIC UHLIN, Ivar Claessons gata 7 A, Kungälv.

1260. R. Heiskanen, Finland. Original.

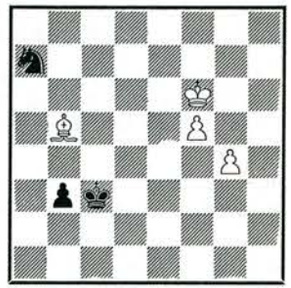
5+5=10 Remi

1261. R. Heiskanen och P. Perkonoja, Finland. Original.

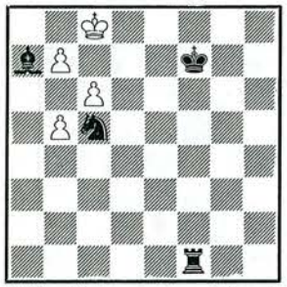
8+8=16 Vinst

1262. B. Pettersson, Eskilstuna. Originalversion.

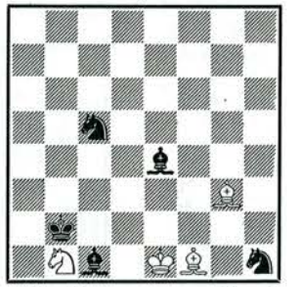
4+3=7 Remi

1263. B. Pettersson, Eskilstuna. Original.

4+4=8 Remi

1264. M. Bent, England. Original.

4+5=9 Remi

1265. M. Bent, England. Original.

3+6=9 Remi

Lösningsfrist: 31 oktober 1965.

Lösarlista nr 4, 1965

		1244	1245	1246	1247	S:a
A.K.Andersson	0	3	3	3	—	9
T. Jönsson	21	3	3	3	3	33
K. Kaikko	51	3	3	3	3	63
E. Karlsson	51	3	9	3	0	66
R. Nilsson	51	3	6	6	3	69
P. Perkonoja	63	3	6	3	3	78
T. Rydell	39	3	3	0	0	45
T. Sjödin	24	3	3	3	—	33
S. Snellman	21	3	—	3	—	27
E. Svedberg	45	3	3	3	3	57
H. Zalitis	30	3	3	3	3	42

Oförändrade: P. Bohlin 21, E. Ellerot 18, S. Larsson 15, E. Nuutilainen 18 (avbrutit), U. Nyberg 12, B. Wågman 15.

Lösningar till 1244—47 i nr 4/1965

1244 (Källström) Ka1, La3, Bd6, e6 — Kf1, Le1, e4, Sh1. Vinst. *1. d7 Lh4 2. e7 Lf6† 3. Ka2 Ld5† 4. Kb1 Le4† 5. Kc1 Lg5† 6. Kb2 Lf6† 7. Kb3 Ld5† 8. Kc2! Le4† 9. Kd2 Lg5† 10. Kc3 Lf6† 11. Kc4* och vinner. "En trevlig kungstrappa!" (PP).

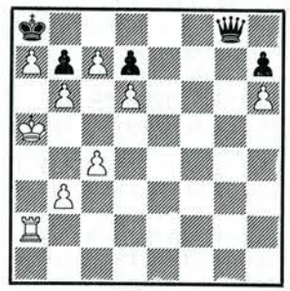
1245 (Tazberik) Kg5, Ta6, Lc1, f5, Bb3, c5 — Kg7, Td4, Le5, Se1. Vinst. *1. Lb2 Td5 2. Td6 T×c5 3. Td7† Kh8 4. Tc7 Tb5 5. Tc8† Kg7 6. Tb8* etc. är förf. lösning, men fortfarande är denna studie inkorrekt, och vit kan vinna på andra sätt, t. ex. med 1. Ta7† eller 1. Tg6† liksom med 1. Lb2 Td5 2. L×e5† T×e5 3. Ta7† osv.

1246 (Granlund) Ke8, Le1, Sf5, Ba4, a6, d4, e2, e5 — Ke6, Ta2, Ba5, a7, f3, f4. Vinst. *1. e4 f×e3* (1. — Tg2 2. Se7 Tg7 3. d5† K×e5 4. Lc3† K×e4 5. L×g7 f2 6. d6 f1D 7. d7 Dd1 8. d8D D×d8 9. K×d8 f3 10. Sf5! K×f5 11. Ld4 Ke4 12. L×a7) *2. S×e3 Te2 3. Lf2 T×f2 4. d5† K×e5 5. Sg4† K×d5 6. S×f2 Kc6 7. Kd8 Kb6 8. Sd3 Kc6 9. Se5† K×a6 11. Kd7 Kb6 12. Kd6* och vit vinner. Ragnar Nilsson har emellertid påvisat följande bilösning: *1. Sg7† Kd5 2. e×f3* T×a4 3. e6 Ta1 4. L×a5! T×a5 5. e7 K×d4 6. Kf7 Te5 7. Se6 och vinner. Eller 2. — Ta3 3. e6 T×f3 4. e7 Te3 5. Ld2 Te4 6. Kd8 f3 7. e8D T×e8 8. K×e8 f2 9. Sf5!; 2. — K×d4 3. e6 Te2 4. L×a5 Ke3 5. e7 K×f3 6. Lc7; 2. — Te2 3. L×a5 Te3 4. e6 T×f3 5. e7 Te3 6. Kd7 f3 7. e8D T×e8 8. K×e8 f2 9. Sf5.

1247 (Clausén) Kf1, Ta6, Bd3, d6 — Kh1, Te5, Bc5, f7. Vinst. *1. d4!!* (1. Ta8? strandar på 1. — Tf5† 2. Ke2 Te5†! 3. Kd2 Td5 4. Td8 Kg2 5. Kc3 Td4!) *1. — Tf5†!* (1. — c×d4 2. d7 Tf5† 3. Ke1 Te5† 4. Kf2 Tf5† 5. Kg3 Tg5† 6. Kf3 Tg8 — om 6. — Td5 så följer 7. Ta8 T×d7 8. Kg3! — 7. Td6 Td8 8. Kf2 f6 9. T×f6 Th8 10. d8D) *2. Ke2! c×d4 3. d7 d3† 4. Ke3 T5e† 5. Kd4 d2 6. Ta1† Te1 7. Td1!* och vit vinner. Många dramatiska och tragiska upplevelser för det svarta tornet! Denna vackra och innehållsrika studie belastas dock enligt R. Nilsson med en dual. Efter 1. d4 c×d4 kan vit spela direkt 2. Ta8! som tvingar svart in i den ovan anförda variant, där sv T hindras av sina bönder att parera mattsättningen.

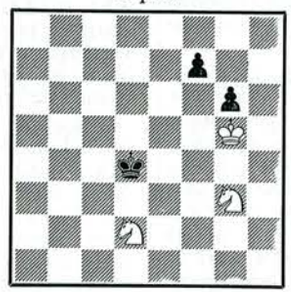
DOM I TfS INTERNATIONELLA STUDIETURNERING 1964

1227
R. Heiskanen, Finland
1 pris

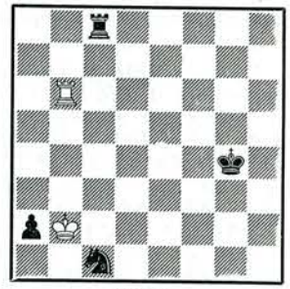
Vinst

1204
B. Soukup-Bardon, Tjeckoslovakien
2 pris

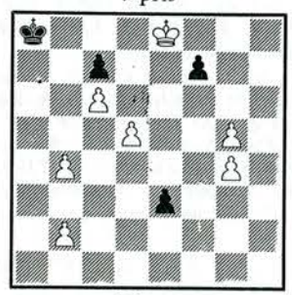
Vinst

1214
A. Åkerblom, Avesta
3 pris

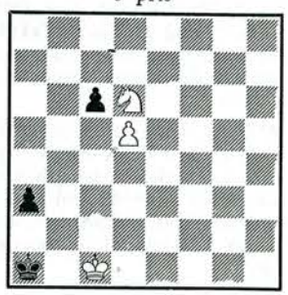
Remi

1159
S. Clausén†, Stockholm
4 pris

Vinst

1217
F. Hynz, Västtyskland
5 pris

Vinst

Hedersomnämnanden: 1 h.o. 1218 (Jonsson), 2 h.o. 1191 (Granlund), 3 h.o. 1188 (Gorgiev), 4 h.o. 1178 (Ericsson), 5 h.o. 1216 (Hall).

Domarberättelsen

De bidrag som insänts till denna turnering var av hög kvalitet och det har varit en svår uppgift för prisdomaren att dra en gräns efter tio studier och lämna en hel rad av goda arbeten utan omnämnande. En utökning av antalet hedersomnämnanden hade inte varit till någon särskild nytta. Med t. ex. ytterligare fem utmärkelser hade ändå många värdefulla studier hamnat utanför prislistan. Vid urvalet av studier värda belöning beslöt prisdomaren att fasthålla vid sin förkärlek för enkla ställningar utan långrandiga inledningar som inte har med temat att göra och som belastas av flerfaldiga pjäsavbyten. Han är medveten om att andra domare skulle haft en avvikande mening.

1 pris, nr 1227, R. Heiskanen, Finland. 1. c5 Dh8 2. b4 Dg8 (2. Kb5? Dg8) *3. Ta3 Dh8 4. Tc3 Dg8* (4. Kb5? Dg8 eller 4. Ka4? Dg8 5. c6 b×c6) *5. Tc4 Dh8 6. Td4 Dg8 7. Td5 Dh8 8. Te5 Dg8 9. Te6 Dh8 10. Tf6 Dg8 11. Tf7 Dh8 12. Tg7 De8 13. T×h7 Dg8 14. Tf7 Dh8 15. Tg7 De8 16. b7* och vit vinner. Trots sin i normala fall stora räckvidd nöjer sig tornet med att tålmodigt steg efter steg klättra upp för den osynliga trappan.

2 pris, nr 1204, B. Soukup-Bardon, Tjeckoslovakien. 1. Kf6 Ke3 2. Sc4† Kf3 3. Sf1. a) 3. — Ke2 4. Sh2 Kf2 5. Se5 g5 6. Shg4† Ke2! 7. Sh6 Ke3 8. Sf5 Kf4 9. Sg7! Kg3 10. Sd3!! Kh4 11. Sf2 g4 12. Sf5† och vinner, eller *10. — g4 11. Sh5† Kh4 12. Shf4 g3 13. Kf5!!* och vit vinner. b) *3. — Ke4 4. Se5 Kf4 5. Sfd2 g5 6. Sdf3! g4 7. Sd4 g3 8. Se2†* och vinner. c) *3. — Kg2 4. Sfd2 g5 5. Se5 Kh3 6. Se4 g4 7. Sf2†* och vinner. En utomordentligt svår, teoretiskt värdefull studie.

3 pris, nr 1214, A. Åkerblom, Avesta. 1. Ka1! Ta8 2. Tg6† Kf4 3. Tf6† Ke4 4. Te6† Kd4 5. Td6† Kc5 6. Td3. (1. Ta6? Sd3† jämte 2. — Sb4. 1. Tb4† Kf3 2. Ta4 Tb8† 3. Kc2 Ke3 4. Ta3† Ke2 5. T×a2 Tc8†!.) Ett djuplodande analytiskt arbete. Lösaren måste ge akt på att det svarta tornet inte får komma till fältet a3.

4 pris, nr 1159, S. Clausén, Stockholm. 1. g6! f×g6 2. d6 e2 3. d×c7 e1D† 4. Kf7 Df1† 5. Kg7 Da6 6. b5 Dc8 7. b6 och vinner. Gör ett angenämt intryck, inte minst genom det djuptänkta inledningsdraget, som visar att vit noga beräknat följderna av förförelsen 1. d6?

5 pris, nr 1217, F. Hynz, Västtyskland. 1. Sf5! c×d5 2. Sd4 Ka2 3. Kc2 Ka1 4. Sc6! Ka2 5. Sb4† Ka1 6. Kc1 d4 7. Sc2† Ka2 8. S×d4 Ka1 9. Kc2 Ka2 10. Se2 Ka1 11. Sc1 a2 12. Sb3 matt. Detta tema är naturligtvis mycket utslitet. Desto mer beaktansvärt är det att ett nytt moment införts i den välkända kombinationen (här den svarta bonden).

1 h.o., nr 1218, Chr. Jonsson, Tvåråselet. (Kg2, Sb7, Bc6 — Ka8, Bb3. Vinst.) *1. Sa5! b2 2. c7 b1D 3. c8D† Db8 4. Da6† Da7 5. Dc6† Kb8 6. De8† Kc7 7. De7† Kb6! 8. Sc4† Ka6 9. Da3† Kb7 10. Sd6† Ka8 11. Df3† Kb8 12. Df8† Kc7 13. Sb5†* och vinner. Den svarta kungen drives från hörnet ut på brädet, så åter in i hörnet och än en gång ut i "det fria". Vinstföringen är exakt, ställningen välgörande enkel.

2 h.o., nr 1191, E. Granlund, Borlänge. (Kb3, La2, a3 — Ka1, Sd1, Bc3, d3. Vinst.) *1. Lb4 d2 2. Ka3 Sb2 3. L×c3 d1S 4. Lf6 (g7) Sc3 5. Le6 (f7) Sb1† 6. Kb4! Sd2 7. Lc3 Sb1 8. Ld4 Sd2 9. Ka3 Sb1† 10. Kb3 Sd2† 11. Kc2 Sc4 12. Kc1 Ka2 13. L×b2* och vinner eller *5. — Kb1! 6. Lf5† Kc1 7. Lg5† Kd1 8. K×b2 Se2 9. Lg4 Ke1 10. Le3 Sg3 11. Kc2 Sf1 12. Lg5 Sg3 13. Lh4 Kf2 14. Kd3 Kg2 15. Ke3 Sf1† 16. Kf4 Sd2 17. Le1 Sf1 18. Le6 Sf2 19. Lc4 Sf1 20. Ld5† Kh3 21. Kf3 Sh2† 22. Kf2 Sg4† 23. Kg1 Se5 24. Le6† Sg4 25. Kf1 Kh2 26. L×g4 Kh1 27. Ld2 Kh2 28. Lf4† Kh1 29. Lf3* matt. En teoretiskt mycket värdefull studie. Dualerna i 4 och 5 draget är visserligen ingen olycka, men utan dem hade dock studien haft ett betydligt större värde.

3 h.o., nr 1188, T. B. Gorgiev, Sovjet. (Ka7, La1, Sb2, b8, Ba2, c2 — Kb4, Lf6, Sd4, Bc4. Vinst.) *1. Sd1! Sb5† 2. Kb6 L×a1 3. Sa6†! Ka4! 4. Sc5† Kb4 5. a3† S×a3 6. c3† L×c3 7. Se3* och *8. Sc2* eller *8. Sd5* matt. Temat i studien välkänt och "avbetat", särskilt i mattuppgifter. Den överraskande slutvändningen kommer efter ett svårfunnet förspel, de båda svarta pjäserna stannar på sin plats till slutet.

4 h.o., nr 1178, A. Ericsson, Vaggeryd. (Kc1, Le7, f1 — Ka1, Lc2, h8, Ba2, d4. Vinst.) *1. Ld3 Lg7 (e5) 2. La3 Lh6(f4)† 3. K×c2 Lc1 4. Lc5 Lb2 5. La7 Lc3 6. Lb6 Lb2 7. Lc5 Lc3 8. La3 och 9. Lb2* matt. Enkelt och exakt.

5 h.o., nr 1216 A. Hall Malmö. (Kh1, Tf6, Lf8, Sd4 — Kh8, De3, Le8. Remi.) *1. Lg7† Kg8 2. Tf8† Kh7 3. Th8† Kg6 4. Th6† Kf7 5. Tf6† Kg8 6. Tf8†* eller *1. — Kh7 2. Th6† Kg8 3. Th8† Kf7 4. Tf8† Kg6 5. Tf6† Kh7 6. Th6† etc.* Två symmetriska "kvarnhjul" och en tilltalande ställning.

Prag, den 23/7 1965

Dr. A. Mandler

Om inga protester inkommit inom 3 månader efter publiceringen, kommer domen att bli definitiv.

Turneringskalender

Houston Chronicle annonserar en internationell studieturnering på initiativ av den jämte Peckover mest framträdande komponisten i USA, nämligen Robert Brieger. Tävlingsbidrag (obegränsat antal) i två exemplar på diagram med fullständiga lösningar och med namn och adress insändes senast 15/1 1966 till George H. Smith, 15602 Shanghai, Houston, Texas 77040, USA. Domarkommittén består av R. Brieger, Eric Bone och William A. Bills under överinseende av H. M. Lommer. Fyra priser: 50, 25, 15 resp. 10 dollars. Hedersomnämnande honoreras med 10 dollars.

Våren 1965 grundades av A. J. Roycroft, London, "The Chess Endgame Study Circle", som bl. a. startat utgivningen av en tidskrift "EG", helt ägnad studier. Den trycks av British Chess Magazine och utkommer varje kvartal med ett 16-sidigt nummer innehållande minst 36 studier på diagram jämte lösningar och dessutom text (artiklar, ledare etc.). Meningen är att reproducera de bästa originalstudierna vars lösningar publicerats under föregående halvårsperiod, vilket i varje fall betyder att alla internationella turneringar bevakas. EG kostar 1 pund per år vid rekv. hos A. J. Roycroft, 121 Colin Crescent, London, N.W.9. (eller 15 kr. via TfS studiered.). För att hedra den engelska komponisten D. Joseph, som fyller 70 år 21/2 1966, utlyser EG en intern. studieturn. Bidrag (obegränsat antal) i två ex. till A. J. Roycroft senast 30/11 1965. Tre priser. Domare: H. M. Lommer.

Omslagsstudie nr 5

Uppgiften visade sig vara betydligt svårare än nr 4. Av 42 insända lösningar var 20 felaktiga, och i samtliga fall var det förförelsen 1. Ke2 som ställde till trassel.

Lösning: 1. Ke1! Kg2 (1. — Kh2? 2. Kf2 vinner) *2. g4 f×g4 3. f5 g3 4. f6! vinner.* Om 1. Kf2? så Kh2 2. Kf3 Kh3 3. Kf2 Kg4 remi eller 1. Ke2? Kg2! 2. g4 f×g4 3. f5 g3 4. f6 (4. h6 g×h 5. f6 Kh1 remi) 4. — g×f 5. h6 f5! 6. h7 f4 7. h8D f3† remi.

Främst i lösarlistan är alltjämt Heimo Lilja, P. Perkonoja och John Strömberg, som löst alla fem uppgifterna rätt. Fyra rätt har Börje Aulin, W. Johansson, Stockholm, Arvid Karlsson, Valdemarsvik, Lennart Larsson, Lerum, Ragnar Nilsson, Kalmar, och Sture Rydell. Tre rätt har Birger Gustafsson, Uppsala, Carl-Ivar Holm, Kalmar, Kari Kaikko, Helsingfors, Sven Snellman, Gamlakarleby, Erik Svedberg, Gnarp, och H. Zalitis, Hägersten.

Etappristagare: H. V. Hansen, Sundefjord (Norge), Carl-Ivar Holm, Kalmar, och H. Zalitis, Hägersten.

Omslagsstudie nr 7

Lösningsfristen utgår den 31 oktober 1965. För att lösning skall bli godkänd krävs att alla väsentliga varianter är redovisade.

Tre bokpriser utdelas för varje uppgift, varjämte tio priser utlottas bland dem som under året insänt flest godkända lösningar: 50, 25, 15 och 10 kronor samt sex bokpriser.

Lösningarna insändas i slutet kuvert till Tidskrift för Schack, Box 7123, Göteborg 7. Skriv "Omslagsstudie 7" på kuvertet. Lösarna ombedes texta namn och adress på samma blad som lösningen.

SCHACKLITTERATUR

NYA LISTOR

Förlagsnya böcker
Antikvariska och förlagsnya turneringar och matcher

Dessutom selektiv offerering av nyinkommande material, nytt och antikvariskt. — Var god meddela allmänna önskemål.

Några exempel ur mina listor

Euwe, Theorie der Schacheröffnungen Bd. 1/2. 8.70, 3. 8.50, 4/5. 11.90, 6/7. 24.60, 8. 8.90, 9. 11.70, 10. 15.80, 11/12. 8.40.
Euwe & Kramer, Das Mittelspiel Bd. 1—12 sammanbundna 69.80
Euwe, Das Endspiel Bd. 1—8 sammanbundna 34.00
Euwe, Die Endspillehre u. Ihre prakt. Anwendung Kart. 16.20 Kl. 19.20
Euwe & Mühring, Ich teste mich selbst 6.60
Euwe & Mühring, Neue Schachteste 7.20
1922. Oeynhausen (Tyska) 10.00
1947. Pärnu (Engelska) 6.00
1959. Zürich (Spanska) 7.00
1960. XXVII USSR mäst.-skap (Spanska) 17.50
1960. Leipzig. Olympiad. Bullet 18.00
1965. Mira Bilten. Bullet 18.00
1965. Budapest. Intern. (Ungerska) 12.80
1965. Ungerskt mästersk. (Ung.) 12.80
1964/65. Budapest mästersk. (Ung.) 10.50

Leverans franko. Allm. varusk. tillkommer. Ej likvid med order.

U N O L I N D E

Box 14002 **Göteborg 14**

Problem

Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

11980. C. Groeneveld
Aalten

Matt i 2 drag

11981. Jozsef Korponai
Budapest

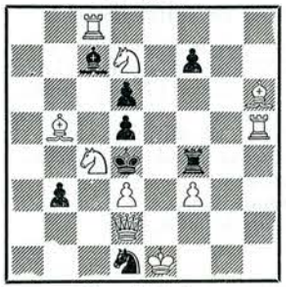
Matt i 2 drag

11982. Alexander Pituk
Banska Stiavnica

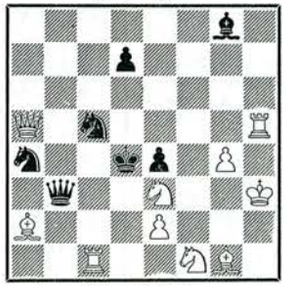
Matt i 2 drag

11983. J. Szöghy
Budapest

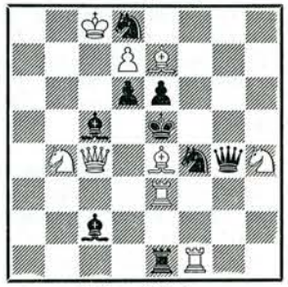
Matt i 2 drag

11984. Kauko Virtanen
Jyväskylä

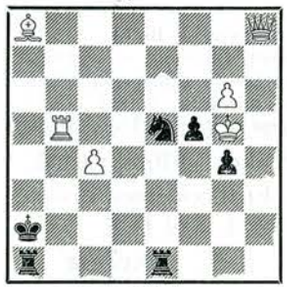
Matt i 2 drag

11985. Erik Wennick
Hälsingborg

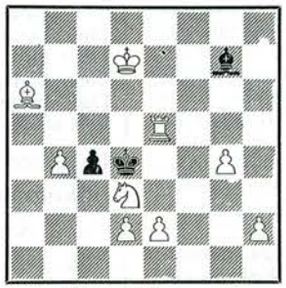
Matt i 2 drag

11986. Bernt Ahlgren
Domsjöverken

Matt i 3 drag

11987. T. H. Amirov
Nakhodka

Matt i 3 drag

11988. Poul Hage
Rönne

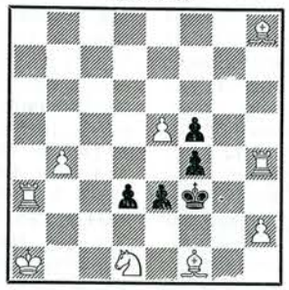
Matt i 3 drag

11989. Artur Hemmingsson
Hammerdal

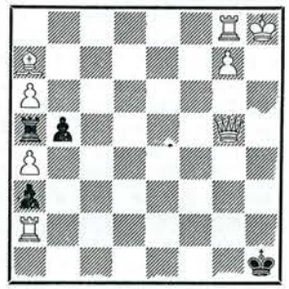
Matt i 3 drag

11990. Kjell Widlert
Vällingby

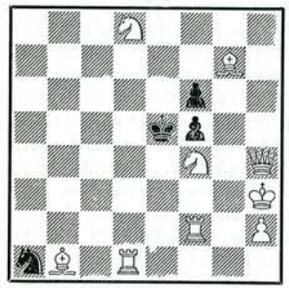
Matt i 3 drag

11991. A. G. Ojanen
Hamina

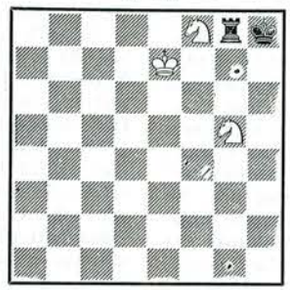
Självmatt i 2 drag

11922. Fr. Prokop
Prag

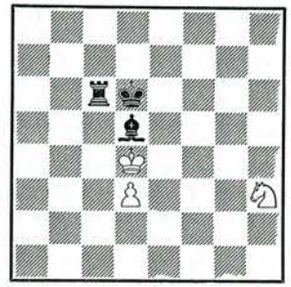
Självmatt i 6 drag

11993. Eugene Albert
Davis

Hjälpmatt i 2 drag
(Skenspel)

11994. Eugene Albert
Davis

Hjälpmatt i 4 drag
Vit börjar

Lösningsfrist 31 oktober.

Lösningar till problemen 11910—24 och 11929—43, häftena 3 och 4

11910 (Ahues). 1. d8D/S? S×d8! 1. Sg7 (Sd4 Sg3)? Sf3 (Tg2 Sg6)! Lösn. 1. Sd6. Ett gott förförelseproblem (KW SS). *11911 (Amirov).* 1. Tb4. Diskret inledning och vackra varianter (AKA). *11912 (Austrheim).* 1. Se4. Till försöket 1. Sc4? som strandar på Sb5 och Se6 skriver förf. "Att försöket strandar på två parader är efter min mening icke så ödeläggande då det rör sig om fortsatt försvar." Meredith med tre mattförändringar (KW). *11913 (Hildebrand).* Försök 1. Dt8 (c4 c3 d4)? Sf6 (D×c4 D×c3 D×d5)! Lösn. 1. d3. Tyvärr även 1. De5. *11914 (Larsson).* Försök 1. Sg5 (Sf4 Sf8 Sc5)? b5 (Sg8 Te7 b×c5)! Lösn. 1. Sc7. En tvåa av god kvalitet med svarta självavskärningar till vits förmån (AG). Det vimlar av olika mattdrag (SS). *11915 (Morra).* 1. Le1. Innehållsrikt och trevligt variantspel (EK). *11916 (Steudel).* A) 1. a8D B) 1. e8T/L. Nätt miniatyr med instruktiv B-förvandling (AG). Minorförvandling — en Steudelspecialitet (KW). *11917 (Svedberg).* 1. Kf2. Tänk att inte K behövde gå över brädkanten (SS). 1. Te1? är ett fint försök (CIH). Förf. föreslår svart Sa3 i stället för La2 och Ba3. *11918 (Ahlgren).* 1. h3 Th8 (Tg8 Ta3/e2/a1) 2. Lh4 (Lg3 f8D). Typisk tempodragare. Ta8 måste lockas från sin fördelaktiga plats. Dock ej helt lyckad på grund av flera dubbelspel av vit (AG). Förförelserikt problem med bra inledn. (PP). *11919 (Grin).* 1. Dg3 (2. c3) e×f6 (Sd6 Kc5) 2. Df2 (Dg1 Le3). Ett vackert problem. Omgångens bästa (AKA). Bra! Varianten 1. — Sd6 2. Dg1 svårfunnen (EW). Ett fint utnyttjande av blockaderna på c3 och d4 (AG). *11920 (Hage).* 1. Le3 L×c6 (Lb7 e4) 2. D×c6 (c×b7 Dc5). Förnämlig miniatyr med tre modellmatter (KW). Elegant miniatyr. Särskilt B-förvandlingsvarianten är nätt (EK AG). *11921 (Keller).* 1. Dc6 Sb4 (Se7) 2. Sd3 (Sf5). Men vad följer på 1. — De8? Bilösn. 1. De6 Sh6 (Dc8) 2. Shg2 (Sf5). *11922 (Desmitrievs).* 1. Dg3 S-

2. S slås, b2. Föga originell självmatt (KW). 8 punkteringar på samma hjul (CIH). *11923 (Weber).* 1 .De2 d1S 2. Dc4 Kd2 3. Db4 Sc3 4. Db2 ×b2. Men även 2. T×d1 Ld2 3. Db5 4. Db2. *11924 (Fjellström).* Skenspel 1. — Lf1 2. Lb3 Lb5. Lösn. 1. Le4 Td5 2. Lc2 Td3. Växlingen av mattsättning i skenspel och lösning utgör god underhållning (AG). Förf. behandlar hjälpmatten lika elegant som den ortodoxa tvådragaren (LL). Om det under ett diagram står angivet "skenspel" innebär det att problemet har *både lösning och skenspel,* inte endast skenspel som kanske några mindre övade lösare tror. Högre poäng om bägge delarna anges (Red).

11929 (Ahues). 1. e8D? Se5! Lösn. 1. e8S. Mattförändringar i förförelse och lösning efter L-drag och 1. — e5. Anspråkslöst men tilltalande förförelseproblem (KW). *11930 (Andersson).* 1. b7. 1. Tc1? T×g7. är en förnämlig förförelse (AKA). Löparen skapar goda varianter. Välgjord (LL). *11931 (Haring).* Försök 1 Sde3? Kc3? 2. Td3 men 1. — Ke4! 1. Sdb4? Ke4? 2. Sd2 men 1. — Kc3! 1. Sb2? Ke4 (Kc5)? 2. Sf6 (Se3) men 1. — Tc3! Lösn. 1. Sce3 Ke4 (Kc5 Dc3) 2. Dd3 (Sc3 Sf6). "Märkvärdiga förförelser" säger förf. själv och det stämmer nog. En trevlig underhållning. Självblockader, linjeöppningar resp. -avskärningar skapar ett variantrikt spel (AG). *11932 (Larsson).* 1. Dg1. Mattförändringar efter två svarta schackar (KW PP). *11933 (Svedberg).* Förspel 1. — Kd4 (Kf4) 2. Da1 (Dd6). Lösn. 1. Sc6. Efter nyckeln har svart sju flyktfält — det är väl tangerat rekord. Förspelsmatterna ökar problemets värde (KW). Ganska svårt (SK). Att Bd7 och f7 i vissa varianter kan förvandlas till D eller T är ingen allvarlig brist. *11934 (Tikkanen).* 1. Dd4. Förf. skriver "Jfr Gustav Jönssons 1. pris i Schackvärldens 1. tematurnering 1940. Jfr även Sven Ceders "Mattförförelseproblem" ss. 25—28. *Därför tillägnas problemet de svenska tvådragsteoretikerna".* 1. Dd4 hot 2. D×b4. 1. — Sa6 2. T×b7 (2. Sc3? 2. D×d3?) 1. — Sc6 2. Sc3. (2. D×d3? T×b7?) 1. — Sd5 2. D×d3 (T×b7? Sc3?) 1. — L×d4 2. T×b4. Ovanligt välkomponerat problem (EK). Ett likgiltigt drag av Sb4 skulle ge tre olika matter. Vart och ett av de tre möjliga S-dragen tar bort två av matterna (KW). *11935 (Wennick).* 1. Dd2. Det trefaldiga besättandet av d3 skapar tre var. (AG). Fina linjeavskärningar (SK). *11936 (Ahlgren).* 1. D×c4 (2. Df4) S×c4 (T×c4 Se4) 2. L×c3 (Sf8 D×e4). Bil. 1. Sf8 (2. Sh7) T×f8 2. Dd7. *11927 (Hebelt).* 1. Kg3 Lc7 (Lb6 d-) 2. D×c7 (Dc8 b5). Samtliga var. slutar med modellmatt (AG). En diskret inl. (AKA). *11938 (Klun).* 1. Dh4 Ke2 (Df5 S×e4 Sg4 Kg1/2) 2. D×f2 (Dh1 T×f2 T×f2 D×f2). D flyttas ur slag vilket förr ej ansågs vackert (LL). Komplicerat och svårlöst. Tung ställning (AKA). *11939 (Sokka).* 1. T8c6 (2. Sc5) L×c6 (S×d3 b3 Tg5) 2. b×c6 (Te2 d5 T×d6). Liksom den föregående trean föga genomarbetad (LL). En förnämlig uppgift med fin inl. och utmärkt försvarsspel (AKA). *11940 (Gedda).* 1. Dc3 S×b8/Sc7 2. e4 d×e3 3. De5. 1. — Sb4 2. e4 d×e3 3. Dd3. 1. — d3 2. e3 Sc7 (Sb4) 3. De5 (D×d3). 1. — d×c3 2. e4 Kd4 3. Le5. För att undvika ett par dualer gör förf. följande ändring. Flytta Sa5 till a7, tillfoga vit Bb3. Borttag Bd2. Var. 1. — d3 besvaras då med 2. Sd6 3. De5. En hårdfjällad uppgift. Fantastiskt bra (EK). Ett förtjänstfullt arbete (LL). *11941 (Fjellström).* Skenspel 1. — Sf5 2. Tg3 L×h4. Lösn. 1. Dg5 S×e4 2. Lg3 S×g5. Fältet g3 måste besättas med en svart pjäs. Detta sker på ett trevligt sätt med T eller L. Modellmatter (AG). *11942 (Wikström).* A) 1. Sd3 Sf5 2. Kc5 Da5. 1. Sg4 Dd3 2. Ke5 Sc4. B) 1. Sf3 Dc8 2. Ke7 Sf5. 1. Db5 Lb3 2. Dc5 Sf5. Förf. tillfogar svart La8 för att undvika (i B) 1. Sd3 (Sf3) S×c2 2. Kc5 Dc6. Bortsett från bil. ett strongt arbete. *11943 (Albert).* Skensp. 1. — Sd5 2. S×5 Kc5 3. Sf3 Kc4 4. e5 Sd6. Lösn. 1. S×e5 Ke7 2. Sc4 Kf7 3. e5 Se6 4. Kf5 Sd6. Elegant eko (EK). Visar författarens hobby, "idealmatter" som är modellmatter i vilka samtliga pjäser på brädet deltar.

B. Ahlgren korrigerar sin 11891, häfte 1, genom att utbyta vit D mot vitt Tg3 och sätta vit B på h2. Korrekturet till 11894 är fortfarande felaktigt 1. Tc1 d5 2. Sc2/ L×e5 och samma sak efter svarta S-drag. Dessutom är det bilösligt med 1. K×a2 2. L×e5.

Lösarlista häftena 2, 3 och 4

B. Ahlgren III 232+30+35+41=338, E. Albenius III 206+20+24+21=271, O. Alfredsson 148+26+21+30=220, A. K. Andersson IV 340+34+37+35=446, I. Andersson II 488+8=496, S. Andersson 18+25+29+35=107, T. Andersson VII 256+33+27+28=344, K. Austrheim 162+16+17=195, H. Bengtsson 12+13=25, L. Bredwad 331+17+22+22=392, P. Brodelius 18+25+29+35=107, K. G. Bäckström 329+17+22+22=390, C.-Ä. Dahlquist 199+13+29+24=265, A. Damström II 223+29+29+28=309, L. Didriksson 237+23+33+31=324, T. Fahlman IV 84+14+11+10=119, G. Fransson 424+17+6+12=459, A. Gille III 270+35+34+39=378, H. V. Hansen III 206+32+22+23=283, R. Hinno 212+23+20+16=271, C.-I. Holm VI 295+31+34+24=384, L. Isaksson 23+27+35+22=107, K. Jonasson 75+29+32+28=164, K. Jonsson II 56+14=70, S. Jönsson 65+6=71, T. Jönsson II 102+33+37+43=215, K. Kaikko II 15+28+31+34=108, E. Karlsson VII 476+34+41+42=593, L. Karlsson 348+22+20+24=414, S. Karlsson II 1+27+31+30=89, S. Lamme 4+7+8+2=21, A. Larsen 2+8=10, K. Larsson III 72+28+30+22=152, L. Larsson II 394+27+23+31=475, J. W. D. Larsson 4+8=12, R. Lekander 28+32+38+39=137, K. Lindahl 71+13+15=99, H. I. Lindfors 68+35+39+16=158, J. Lindström 242+21=263, K.-E. Martois 183+29+23+22=257, I. Mäkihovi III 312+33+35+40=420, I.-O. Nilsson 24+24+30+25=103, S.-O. Nilsson 15+9=24, G. Ä. Nilsson 20, M. Nordström VI 77+39+43+42=201, E. Nuutilainen 257+27+20+12=316, U. Nyberg 22+20+23=65, P. Perkonoja III 226+33+37+42=338, U. Persson 21+25+31+25=102, C. Rasmussen 373+29+37+36=475, O. Reeh 306+31=337, M. Ringgren 126+14=140, S. Rosell 38+10+11=59, T. Rydell 91+23+33+30=177, B. Rönning 338+30+36+35=439, T. Sarvela IV 408+33+34+38=513, T. Sjödin 6+7+14+8=35, S. Snellman II 150+30+39+40=259, H. Sokka 192+28+37+43=300, J.-E. Sundholm 15, E. Svedberg III 49+29+36+39=153, A. Walldén 211+21+29+27=288, H. Wegeman III 168+28+36+34=266, A. E. Wester III 351+15+13+12=391, K. Widlert 322+34+37+43=436, E. Wikström IV 418+30+37+36=521, B. Wågman 327+14=341, H. Zalitis 23+29+29+30=111, G. Åkerman 12+13=25.

500 poäng och ägare till nya prisböcker blir denna gång: *Edvin Karlsson, Gräsmyr,* som fullbordat sin 7 serie och nu leder med betryggande försprång. *Timo Sarvela, Valkeakoski,* och *Elof Wikström, Älvsbyn,* är två topplösare som klarat av 4 serier vardera och *Torsten Jönsson, Hälsingborg,* som genom en tidigare felräkning fått vänta länge har redan hunnit långt på sin 2 serie och är också en av våra säkraste lösare. Vi gratulerar!

Problemturneringar

Die Schwalbe 138 tematurnering: Tredragare vars 1 och 2 drag visar angrepp av 2 graden (fortsatt angrepp resp. sekundärangrepp). Tematiska förförelser till både 1 och 2 draget måste förekomma. Frist 1 mars 1966. Adress: Bernhard Schauer, 5270 Gummersbach, Marktstrasse 8, BRD.

Freie Presse 1 intern. turn. Tvådragare i vilka ett vitt batteri gör nytta i förspelet 1. — T×g5 2. Te4 Med nyckeln sätts batteriet ur funktion. Ett mattdrag av endera batteripjäsen ska i förförelsen stranda på en svart parad 1. Te4? K×g5 men återkomma som en variant i lösningen. 1. Df7 T×g5 2. Te4. Ex. H. Küchler, "Schach" 1961, 2 pris: Kg2 Dc7 Te5 h4 La7 Sg8 Bf3 g5 — Kf4 Th5 Ld4 f5 Se4. Frist 31 jan. 1966. Adress: Erwin Walda, 90 Karl-Marx-Stadt, DDR. Domare H. Klug och M. Zucker.

Freie Presse: Årsturneringar för 2-, 3- och flerdragare. Adress: Helmut Klug, Karl-Marx-Stadt C1, Helmut-Just-Strasse 16, DDR.

Boknytt

J. Love & J. Hodgkins, Further Chess Ideas. G. Bell and Sons Ltd, York House, London, 1965. Pirs: 25 sh.

Det är kanske inte allmänt känt, att det i England finns en speciell schacktidskrift för juniorer. Dess redaktörer, John Love och John Hodgkins, publicerade för ett par år sedan en lärobok med titeln Chess Ideas for Young Players, avsedd för spelare som just lämnat nybörjarstadiet. Den gjorde stor succé och den nya boken, som vänder sig till mer avancerade lärjungar, är lika frisk och originell. Spelöppningarna behandlas med hänsyn till grundidén och planläggningen, och här varnas visligen för utanläxor: först förstå, sedan inlärning. Endast ett par öppningar med kungsbonden resp. dambonden tas upp till närmare studium, av de förra franskt och sicilianskt. Dessa är de viktigaste försvaren mot 1. e4 när man inte svarar med 1. — e5, och att förstå dem möjliggör för läsaren att utan osäkerhetskänslor lämna de symmetriska svaren.

I ytterligare två kapitel behandlas taktik resp. slutspel. Elementära taktiska begrepp: fängsling, gaffelangrepp, avdragsschack etc. förutsättes kända och på så sätt vinnes utrymme för mer avancerade taktiska lektioner om dragtvång, kungsflygelns uppdyrkning, sjunde raden, åttonde raden, remiräddning genom evig schack eller patt, etc. Slutspel behandlas på samma sätt som öppningarna: endast ett fåtal vinst- eller remimetoder lönar sig att läsa in, viktigare är det att förstå grundidéerna och öva sig att tillämpa dem i ständigt skiftande situationer. Further Chess Ideas kan tveklöst rekommenderas som en av de absolut bästa läroböckerna i schack "alla kategorier".

E. U.

☆

AJEDREZ

den förnämliga argentinska schacktidskriften, finns att tillgå i kompletta årgångar från 1964. Rekvisition genom TfS postgiro 60 46 34. Endast kr 10:—, oms. inberäknat och portofritt.

V. Vukovic: Das Buch vom Opfer. Technik, Kunst und Wagnis im Opferschach. Siegfried Engelhardt Verlag, Remstaler Strasse 21, Berlin 28. 168 s., 271 diagram. Pris: inb. DM 13,80.

Vukovic är redan känd som schackskriftställare i ämnet offerkombinationer. Vi erinrar om hans bok "Der Rochadeangriff". I föreliggande arbete har han på initiativ av den tyske bokförläggaren S. Engelhardt vågat sig på en systematisk behandling av ett svårbemästrat stoff och försökt ge en helhetsbild av "den ädla konsten att offra" i schack. Den konsten är inte enkel men dock möjlig att lära. Den populära uppfattningen av det romantiska geniet som ur tomma intet framtrollar offerkombinationer har ju här som på andra jämförbara områden fått vika för insikten att geniala kombinationer helt enkelt är ett utflöde ur säkra, väl uppbyggda positioner. Att offra på känn för att inte säga i desperation är inte så ovanligt. Vukovic diskuterar ingående "offerpsykologin" men har givetvis dessförinnan katalogiserat de konkreta situationerna och valmöjligheterna med en rad intressanta exempel. "Das Buch vom Opfer" kan liksom författarens tidigare verk om rockadangreppet tveklöst rekommenderas som mycket läsvärd och efterföljansvärd.

E. U.

B. Hörberg & J. Westberg: Schackspelets världsmästare. J. R. Capablanca. Forum. Pris: hft. 31:50, inb. 36:—.

Den fjärde delen i Forums serie Schackspelets världsmästare handlar om Capablanca — enligt många den största naturbegåvningen bland alla berömda mästare genom tiderna. Ett schackunderbarn liksom Paul Morphy lärde han sig spelet vid fyra års ålder och vann som tolvåring sin första stora framgång när han besegrade Juan Corzo i en match om Cubamästerskapet. År 1908 avbröt Capablanca sina studier i USA för att bli schackmästare. Följande år slog han Marshall (och världen) med häpnad i en överlägsen matchseger mot den självsäkre amerikanen. I San Sebastian skedde europadebuten 1911 med ännu en sensationell seger före Rubinstein och Vidmar och efter S:t Petersburgturneringen 1914 underhandlade man redan om en VM-match mellan Lasker och Capablanca. Den kom till stånd först 1921, då Lasker detroniserades i Havanna under för honom mycket ogynnsamma klimatiska förhållanden.

Tjugutalet blev en framgångsrik tid för Capablanca trots förlusten av VM-titeln till Aljechin 1927 och trots att han nu ägnade mycken tid åt som han sade "politiska affärer" i hemlandet. På trettiotalet kom redan regressen, märkbar för alla i AVRO-turneringen 1938, där Capablanca hamnade näst sist. En blodtryckssjukdom ändade hans liv 1942. Om detta och mycket annat berättar Jostein Westberg sakkunnigt i en inledande biografi. Man noterar att antalet vinstpartier för Corzo i matchen 1901 på ett ställe anges vara 2, på ett annat 3, vilket faktiskt vittnar om gedigen källforskning. Den vanliga uppgiften är 2, men den av Capablanca redigerade turneringsboken Havanna 1913 har siffran 3. Vilket är rätt? Ett litet problem som rimligen borde kunna lösas! Partiavdelningen omfattar 75 med verklig omsorg utvalda och kommenterade partier som illustrerar Capablancas starka och svaga sidor som schackspelare. Bland de senare brukar man ange spelöppningsbehandlingen och hans många "onödiga" remipartier. I mittspel och framför allt slutspel firade hans logiska och klara spelstil sina största triumfer. För den som inte stiftat närmare bekantskap med Capablancas partier bör denna bok bli en synnerligen lärorik och njutningsrik lektyr.

E. U.

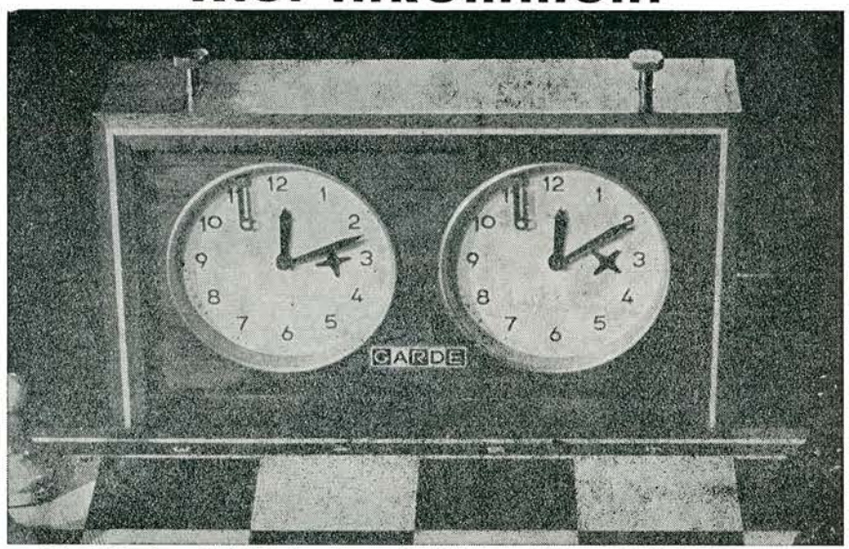
Kurt Richter: Kombinationen. Ein Lehrbuch der Mittelspiel-Taktik mit 404 praktischen Beispielen. 4. verbesserte und erweiterte Auflage. Walter de Gruyter & Co. Berlin 1965. Pris: DM 9.80.

Schackvärlden känner Kurt Richter (f. 1900) som den djärve och ofta framgångsrike kombinationsspelaren från tiden före andra världskriget och som författaren till en rad originella och spirituella schackböcker. Man träffar honom regelbundet i det östtyska schackförbundets tidskrift "Schach", där han redigerar en trevlig "spalt" (i genomsnitt 4 stora sidor per nummer!) med rubriken "Wir lehren Schach. Hohe Schule der Kombination". Några av de dagsaktuella partiexemplen återfinner man i den nya upplagan av Richters "Kombinationen", närmare bestämt i ett speciellt skrivet avsnitt, "Menschliche Unzulänglichkeiten", d.v.s. "Mänsklig ofullkomlighet".

I företalet hyllar han med entusiasm Tal och Fischer som gudasända oppositionsmän mot den snåla spelstil som enligt Richter vunnit alltför stor utbredning under senare tid. Svenska läsare som kommer ihåg "Schackkavalkad" och som fortfarande finner glädje i vackra och oväntade drag torde knappast ha något mot att lyssna till Richters kvicka och underhållande konversation kring 404 "odödliga" kombinationer från 1857 till 1964.

E. U.

Åter inkommen!

Schackklockor GARDE kr. 46:—, BLIXT kr. 69:—, PRESENT kr. 88:—
Dr M Euwe: Spelöppningsteori, Damgambit: 4:75, Nimzoindiskt: 4:75, Kungsindiskt: 6:—, Flankspel m. m.: 5:25, Franskt: 4:25, Tornslutspel: 3:25.

LUNDINS SCHACKFÖRLAG
Drottninggatan 29 C - Stockholm C - Tel. 08/11 51 95 - Postgiro 35 68 40

ALLT I SCHACK

KOMPLETT SCHACKSPEL, klubbmodellen ..... 12:—
KLOCKOR från kr. 62:— till 75:—
SCHACKALBUM 17:50
KORRKORT per 100 st. kr. .... 3:—
Glaspriser, Sire-konst, plaketter med gravyr. Magn. fickschack och dem.-bräden. Protokoll, rondlistor m. m.
Schackböcker i stort urval, t. ex.:
32nd Soviet Championship Kiev 1964/65 matches Spasskij—Keres, Geller—Smyslov, Spasskij—Geller.. 8:70
Pachman: Moderne Schachtheorie
del I (öppna spel) 19:20
del II (halvöppna spel) 19:20
del III Damen Gambit 19:20
del IV Geschlossene Spiele.. 19:20
Vukovic: Der Rockade-Angriff häft. 15:75
Vukovic: Das Buch vom opfer inb. 20:70
A. Nimzowitsch: Die Praxis Meines Systems inb. 18:60
A. Nimzowitsch: Mein System inb. 15:90
Protokollbok: 40 partier 3:50
S.S.K.K. Protokollbok 40 partier 3:75
Begär prislista!

STOCKHOLMS SCHACKFÖRLAG
Henry Andersson
Munkbrogatan 7 — Stockholm C
Tel. 20 79 20 — Postgiro 55 08 86

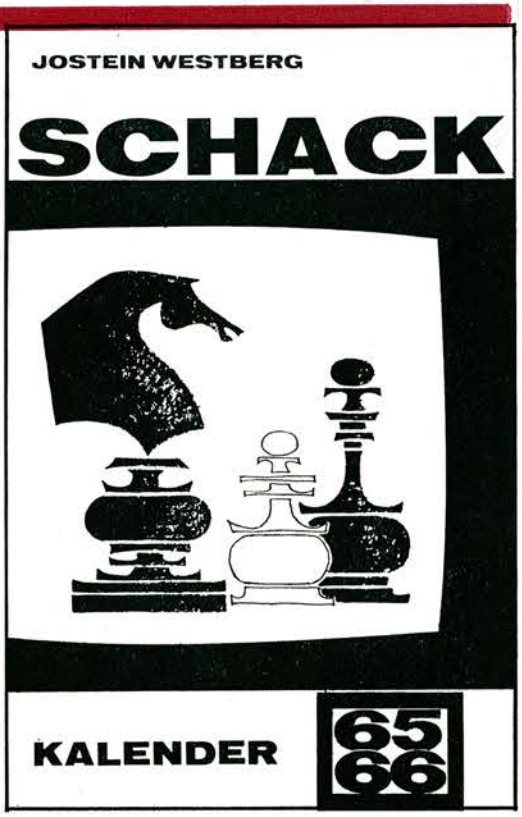
Rivningsrea!

Stockholms Schacksalongers lokaler rivs inom kort. Bland utförsäljningsartiklar måste särskilt framhållas buntar om 100 st. olika häften av Tidskrift för Schack 1953—1933; många stora dubbelhäften — mellan 3.000—4.000 sidor. En rätt enastående kollektion! Pris pr bunt kronor 25:— plus frakt.

Beställ genast!

LUNDINS SCHACKFÖRLAG
Drottninggatan 29 C
Stockholm C - Tel. 08/11 51 95

Utkommer i oktober

Tredje årgången!

Jostein Westberg

SCHACKKALENDER 65-66

- Referat från 17 schackolympiader, statistik och partiställningar med många illustrationer.
- Svenskt schacks "tio i topp" — uttagna av 50 schackjournalister.
- Stefan Zweigs berömda schacknovell i koncentrat.
- Tips för alla som vill följa VM-matchen 1966.
- Schackrevy om allt väsentligt som hänt i in- och utlandet.

9:25 oms inräknad

... och mycket annat för alla schackvänner!

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS AB

VÄSTERGÖTLANDS TRYCKERI · SKARA 6596 7